

politique
de la ville
stadsbeleid
.brussels

STADSBELEID 2021- 2025

ANDERLECHT / DIAGNOSTIEK

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1: de gemeente Anderlecht

1. Het gebied
2. De wijken
3. De entiteiten
 - 3.1 Kuregem en de zone van het kanaal
 - 3.2 Het centrum van de gemeente
 - 3.3 Erasmus en Neerpede
4. De ZSH

Hoofdstuk 2 : statistische gegevens

1. Bevolking
 - 1.1 Bevolkingsdichtheid
 - 1.2. Nationaliteit
 - 1.3. Nieuwkomers
 - 1.4. Typologie van de gezinnen en residentiële mobiliteit
 - 1.5. Mobiliteit/Sedentariteit
2. Tewerkstelling en inkomen
3. Handelszaken
4. Gezondheid
 - 4.1. Waargenomen gezondheid en mentale gezondheid
 - 4.2. Daklozen
 - 4.3. Sociale kruidenierszaak
5. Morfologie van de gebouwen
6. Infrastructuur
 - 6.1 Cultureel aanbod en het verenigingsleven
 - 6.2 Sportinfrastructuur
7. Openbare ruimte
 - 7.1 Openbare ruimten en wegen
 - 7.2 Groene ruimten
 - 7.3 Plan Good Move
 - 7.4 Water
 - 7.5 Netheid
 - 7.6 Kwaliteit van de omgeving
 - 7.7 Energetische dimensie
8. Kinderopvang
9. Wonen
 - 9.1 Sociale woningen
 - 9.2 Woonoperaties

Hoofdstuk 3 : Stadsherwaardering

- 3.1 De wijkcontracten / projecten Beliris
- 3.2 Belangrijke uitdagingen
- 3.3 Voornaamste uitdagingen
- 3.4 Visie en overgang naar een duurzame gemeente
- 3.5 Participatie
- 3.6 Ondersteuning van stadsprojecten

Hoofdstuk 4 : Besluiten

- 4.1 Uitdagingen in de diagnostiek
- 4.2 Doelstellingen
- 4.3 Link tussen uitdagingen en doelstellingen
- 4.4 Prioriteiten van de gemeente
- 4.5 Keuze van de sectoren
- 4.6 Korte voorstelling van de projecten

Besluit

Bronnen

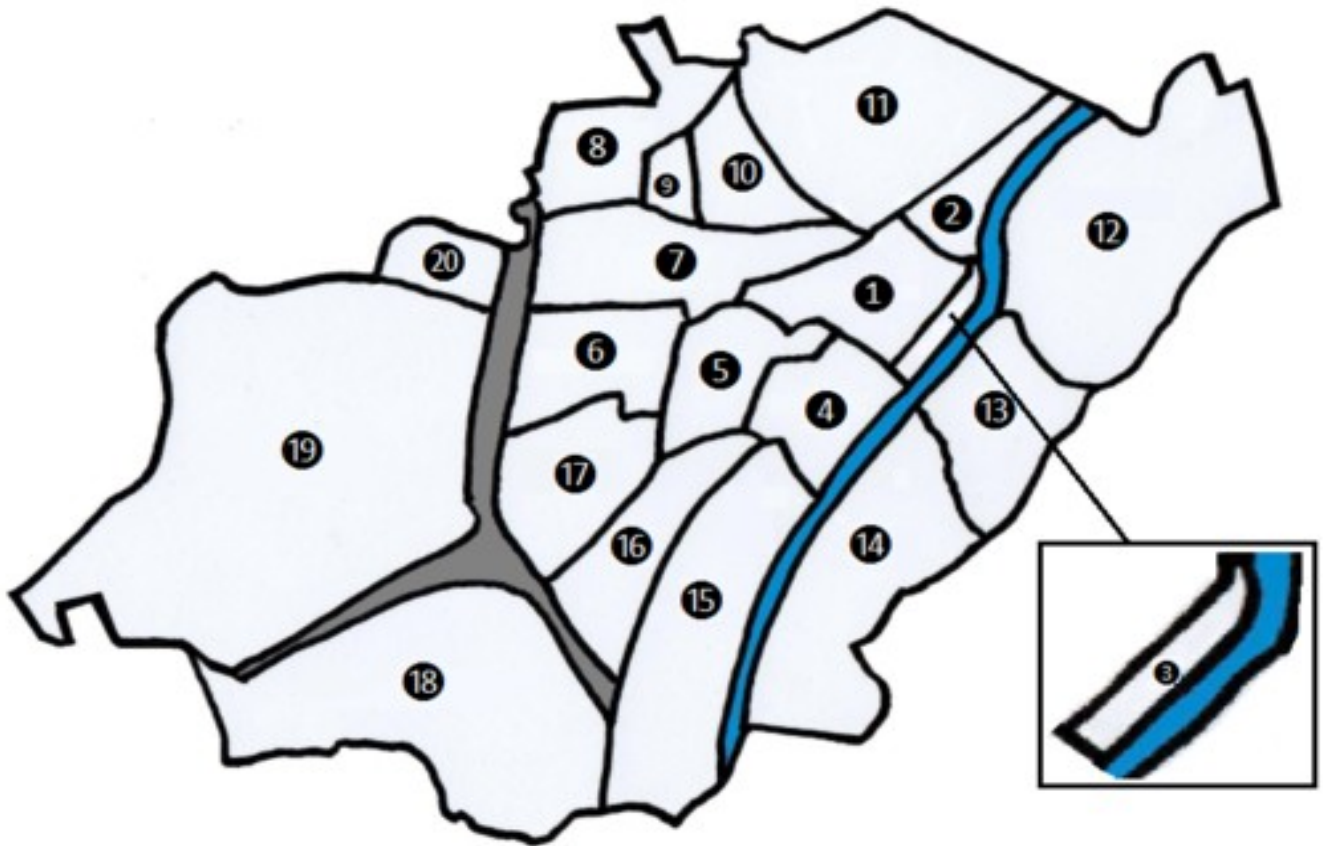
Hoofdstuk 1 : De gemeente Anderlecht

1. Het gebied

De gemeente Anderlecht bevindt zich ten westen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en heeft een oppervlakte van 17,7 km en omvat 11% van het gewestelijk gebied.

2. De wijken

De 20 wijken van Anderlecht

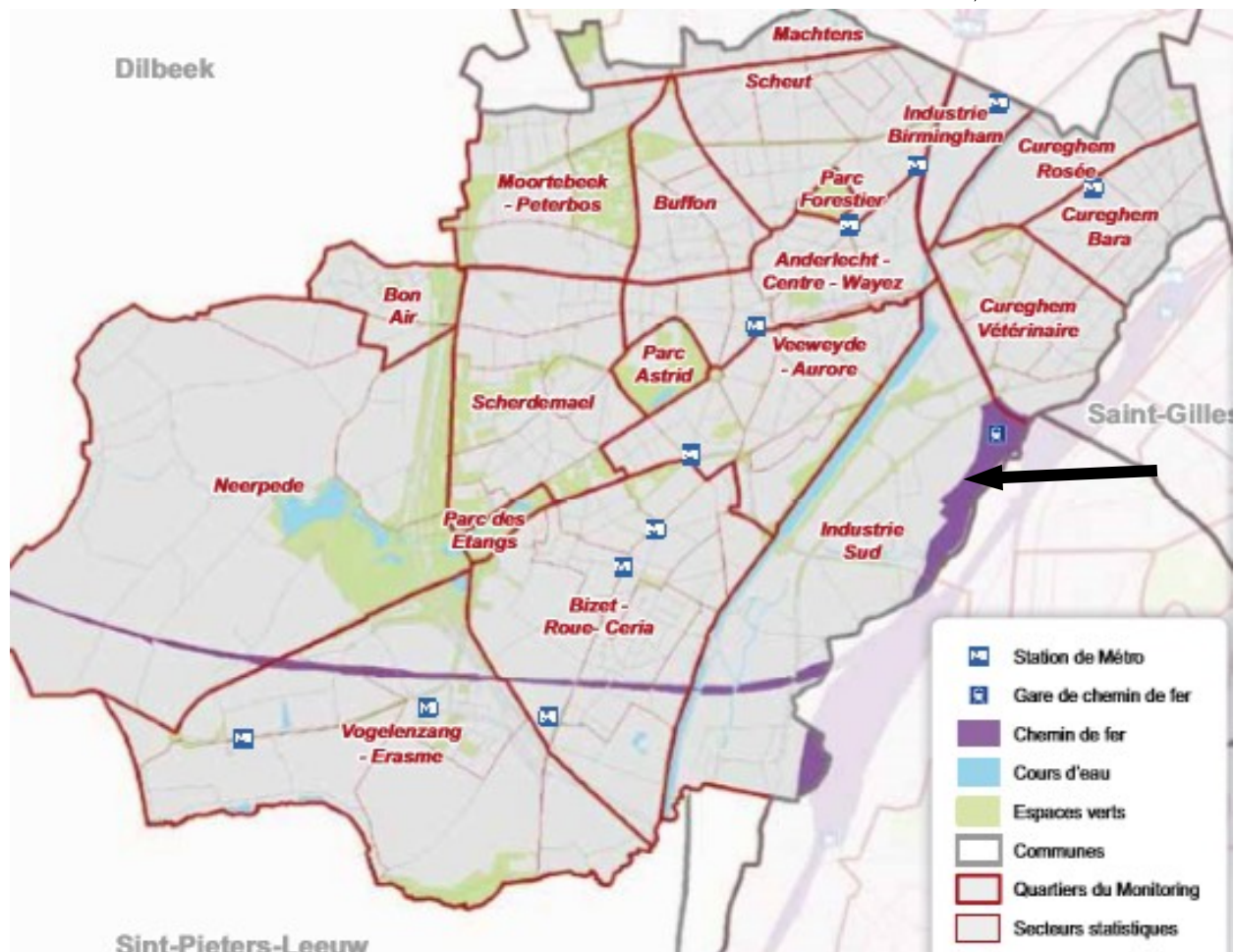
1. Centrum	12. Cureghem
2. Birmingham	13. Klein eiland
3. Biestebroek	14. Industriële zone
4. Veeweyde	15. Het Rad
5. Meir	16. Klaver
6. Scherdemael	17. Vijverwijk
7. Broeck	18. Vogelenzang
8. Moortebeek	19. Neerpede
9. Peterbos	20. Goede lucht
10. Scheutveld	
11. Scheut	

De gemeente Anderlecht telt 20 wijken (zie kaart hierboven, bron BISA), waarvan er twee overeenkomen met grote industriële zones (Industrie Zuid en Industrie Birmingham) en drie met parken (zie onderstaande kaarten). De grenzen van deze wijken passen niet altijd bij de gemeentegrenzen, omdat ze zich over meerdere gemeenten kunnen uitstrekken (dit is het geval voor de wijken Moortebeek-Peterbos, Machtens, Kuregem Dauw, Kuregem en Industrie Zuid), wat de continuïteit van stedelijke gebouwen benadrukt.

Het zuidoostelijke uiteinde van de gemeente, tussen het kanaal en Vorst is nauwelijks bewoond aangezien het voornamelijk wordt ingenomen door industrie- en spoorwegzones.

Dit industriële karakter kenmerkt het hele oostelijke deel van de gemeente langs het kanaal, zelfs in de meer bevolkte wijken (Slachthuizen, Birmingham, Kuregem), die ook de oudste geïndustrialiseerde gebieden zijn.

Kaart Industriezone (industrie Birmingham et industrie Zuid)

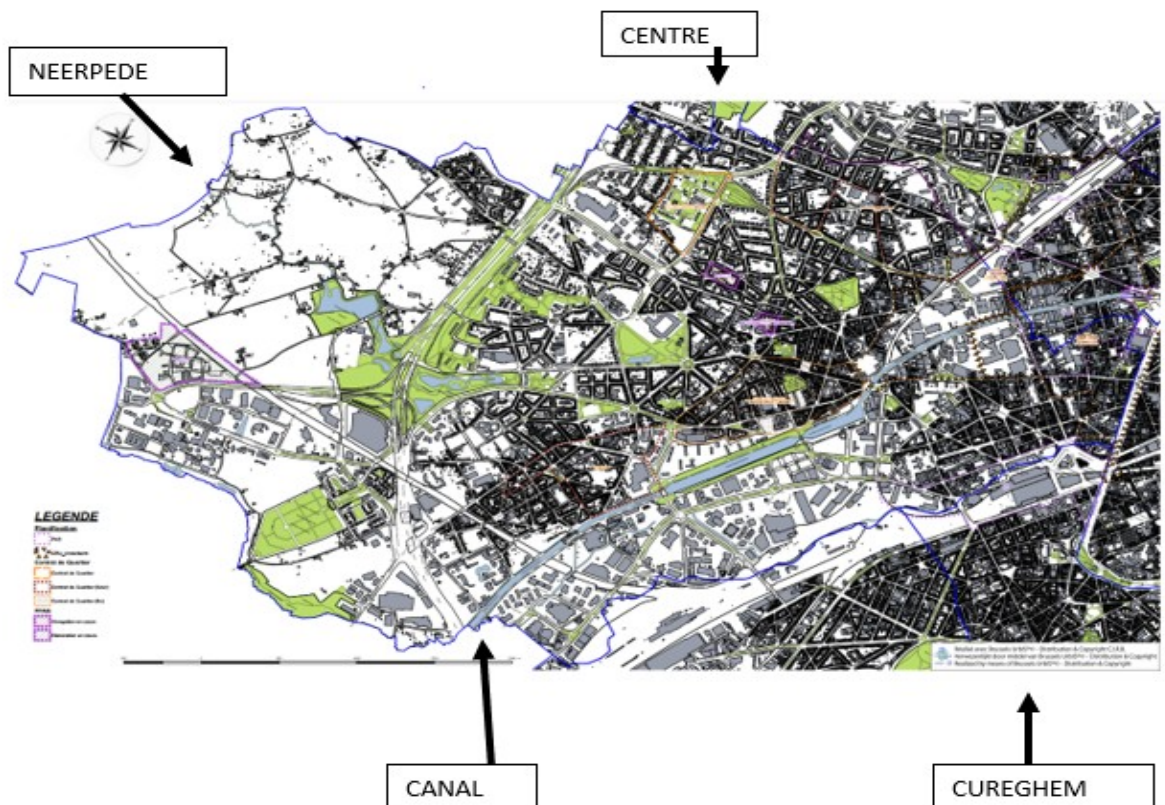

3. De entiteiten

Qua landschap en stedenbouw kan de gemeente Anderlecht, van oost naar west, opgedeeld worden in drie entiteiten: de kanaalzone, het centrum van de gemeente en Neerpede-Erasmus (zie kaart). Merk echter op dat binnen deze entiteiten bepaalde wijken waarin sociale huisvesting geconcentreerd is, zich onderscheiden van hun algemene omgeving.

Kaart : de 3 entiteiten (Kuregem, het Centrum en Neerpede)

3.1 Kuregem en de zone van het kanaal

Ten oosten van de gemeente wordt Kuregem begrensd door de binnenring, het Zuidstation, het historische Molenbeek en het Vanderveldeplein. Dit deel van de gemeente behoort tot de stadsgordel die al aan het einde van de 19e eeuw werd gebouwd en wordt gekenmerkt door een zeer hoge bevolkingsdichtheid (20.720 inwoners/km² in Kuregem Bara).

In dit gebied begon de verstedelijking van Anderlecht ten tijde van de Belgische onafhankelijkheid, in directe verbinding met het kanaal van Charleroi en de ontwikkeling van de spoorlijn in Brussel. Hier werden de fabrieken en de arbeiderswijken gebouwd. De gebouwen zijn verouderd, vaak verbouwd tot opbrengsteigendommen. Voor het publiek toegankelijke groene ruimten zijn zeldzaam.

Sinds het begin van de jaren negentig werden in deze zone heel wat renovaties en nieuwbouwprojecten opgestart, met name in het kader van wijkcontracten (waar gewest en gemeente aan deelnemen) of federale fondsen (Beliris).

De ontwikkelingen in verband met het Zuidstation hebben de vorm van het oostelijke uiteinde van de gemeente ingrijpend veranderd. Sinds 1997 zijn er twaalf wijkcontracten gelanceerd, waarvan de helft in Kuregem. Van de twaalf zijn er in 2020 nog drie lopende (Biestebroeck, Peterbos en Bizet). In het kader van wijkcontracten is vooral geïnvesteerd in de openbare ruimte, sociale infrastructuur, huisvesting en in mindere mate in het economische en sociale weefsel.

Diverse wijken in de kanaalzone gaan de komende jaren sterk veranderen. In de wijk van de Heyvaertstraat willen de gemeente en het Gewest de handel in gebruikte auto's verplaatsen naar het havengebied in het noordoosten van het Gewest om zo ruimte vrij te maken voor meer gediversifieerde economische activiteiten en voor de bouw van gemengde woningen.

Als onderdeel van de OGSO (OndernemingsGebieden in een Stedelijke Omgeving) plant de gemeente ook samen met het Gewest en private spelers een hervesteding en verdichting van de industriële wijk langs de kaai Biestebroek. Het doel van de operatie is om het naast elkaar zetten van woningen, servicewoningen, bedrijven, winkels en de versterking van het kanaal te reorganiseren als as van zachte mobiliteit.

Het bedrijven- en cultuureducatief centrum Zuidhaven, onlangs geopend, moet later worden gekoppeld aan de nieuwe site van de Slachthuizen om een nieuwe kern van lokale identiteit in de gemeente te creëren.

In de nabije toekomst moet de verbouwing van de site van de voormalige veeartsenschool (huisvesting en bedrijvencentrum) worden afgerond.

3.2 Het centrum van de gemeente

Het centrale deel van het gemeentelijk grondgebied, gelegen tussen het kanaalgebied en de Ring, draait rond Sint-Guido en de Wayezstraat, het historische hart van de gemeente.

De bevolkingsdichtheid is hoog. De woonlandschappen zijn zeer gevarieerd: dorpsoverblijfselen, burgerlijke huizen uit het einde van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw rond Sint-Guido, huizen en gebouwen uit het interbellum (Art Deco), appartementsgebouwen en individuele woningen (met name in huizen met twee verdiepingen) uit de jaren 1950 en 1960 in het grootste deel van de ruimte tussen de Ninoofsesteenweg en Bergensesteenweg, hoogbouwwoningen die grote gehelen vormen, beide bestemd voor sociale woningbouw (Peterbos) als voor de middenklasse (Marius Renard). Dit gebied heeft veel groenvoorzieningen die bijdragen tot het groen en blauw netwerk van het Gewest.

In het centrum krijgt de Wayezstraat veel aandacht om zijn commerciële ontwikkeling te ondersteunen, die zich nu moet herpositioneren in het licht van een groot en gediversifieerd aanbod in de rest van de gemeente: winkelcentrum Westland, Cora, perifere supermarkten op de Bergensesteenweg (IKEA, Brico Plan-it), maar ook de slachthuismarkt. Het herontwikkelingsproject van het Constant Vandenstock-stadion, zijn omgeving en nabijgelegen parkings worden momenteel bestudeerd.

3.3 Erasmus en Neerpede

Aan de westkant vormen Neerpede en de omgeving van het Erasmus Ziekenhuis het deel van de gemeente dat buiten de Ring ligt. Dit gebied vertoont een contrasterend aspect met een verspreide habitat (280 inwoners/km² in Neerpede en 750 inwoners/km² in Vogelenzang-Erasmus) die landelijke ruimte, voorstedelijke constructies en tuinvijken combineert. Het zuidelijke deel wordt gekenmerkt door de ontwikkeling van de biomedische campus van de Vrije Universiteit Brussel, bedrijventerreinen en recente residentiële bouw.

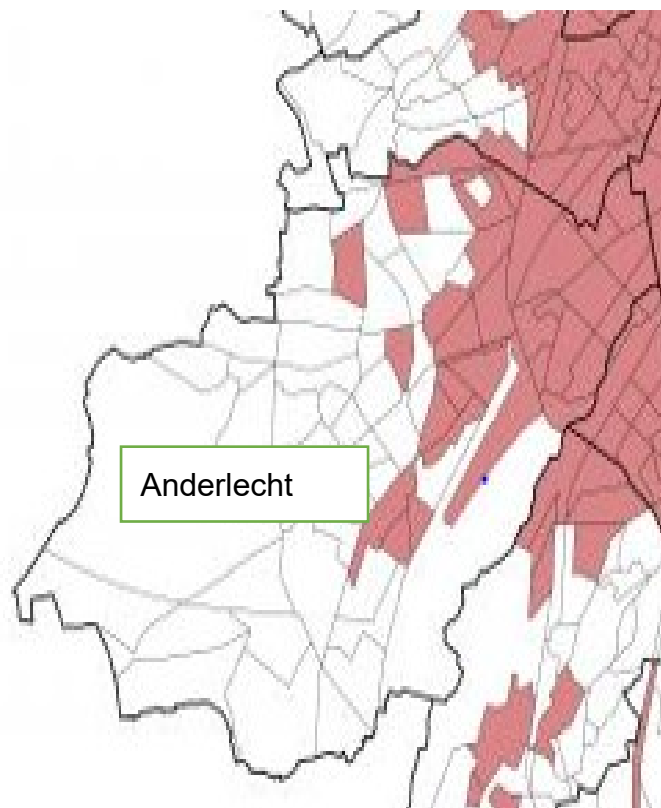
De uitbreiding van het Erasmusziekenhuis is één van de grote projecten in de gemeente, evenals de bouw van meer dan 1.300 nabijgelegen wooneenheden van de Campus. Deze ontwikkelingen maken deel uit van de continuïteit van de ontwikkelingen in het westen van de gemeente binnen de Ring rond de Bergensesteenweg (huisvesting, nieuwe school) en de CERIA-campus (met name nieuwe studentenwoningen door CITYDEV).

Tabel omvang en densiteit van de gezinnen :

Wijken ZSH 2020	Gemiddelde omvang van de private gezinnen (2019)	Densiteit van de private gezinnen (gezin/km²) (2019)
Kuregem Bara	2,39	8647,02
Kurehem Veearts	2,42	6022,46
Kuregem Dauw	2,52	3472,69
Veeweyde - Aurore	2,23	7851,40
Bizet - Rad- Ceria	2,41	3474,32
Anderlecht - Centrum – Wayez	2,34	8465,30
Scheut	2,52	5590,81
Moortebeek - Peterbos	2,32	3660,72
Machtens	2,32	7209,14
Gemiddelde van de vermelde gebieden	2,36	5726,77
Gewestelijk gemiddelde	2,17	3393,94

4. De ZSH, de betrokken sectoren en de doelstellingen van de ZSH

Kaart van de 25 statistische sectoren van Anderlecht

Voorwaarden perimeter van de ZSH 2020

Voor de afbakening van de perimeter van de Zone van Stedelijke Herwaardering houdt de regering rekening met ten minste de drie volgende voorwaarden :

- 1 / een mediaan inkomen lager dan het gewestelijke mediaan inkomen (19.072 €);
- 2 / een werkloosheidspercentage hoger dan het gewestelijke gemiddelde (21,31%);
- 3 / een bevolkingsdichtheid hoger dan het gewestelijke gemiddelde (7380,23 inwoners / km²).

In totaal telt de gemeente Anderlecht 25 statistische sectoren die overeenkomen met de optelling van de drie socio-economische criteria.

De 25 statistische sectoren van de gemeente Anderlecht die deel uitmaken van de ZSH 2020 zijn gevestigd binnen de 9 wijken :

WIJKEN ZSH 2020	SECTOREN ZSH 2020
Scheut	Agrafe-Norbert Gille
Scheut	Scheut-De Smet
Scheut	Scheut-Oost
Kuregem-Bara	Brogniez-Noord
Kuregem-Bara	Brogniez-Zuid
Kuregem-Bara	Raad-Noord
Kuregem-Bara	Raad-Zuid
Kuregem-Veearts	Grondels
Kuregem-Veearts	Albert I gebouwen
Kuregem-Veearts	Herziening-Noord
Kuregem-Veearts	Albert I wijk
Kuregem-Veearts	Herziening-Zuid
Wayez-Centrum	Kleinmolen
Wayez-Centrum	Verzet
Wayez-Centrum	Linde-Oost
Wayez-Centrum	Wayez
Wayez-Centrum	Miniemen
Moortebeek-Peterbos	Peterbos
Bizet-Rad-Ceria	Rad
Machtens	Ossegem
Veeweyde-Aurore	Rauter-Noord
Veeweyde-Aurore	Biestebroeck
Veeweyde-Aurore	Rauter-Zuid
Kuregem-Dauw	Dauw-Oost
Kuregem-Dauw	Dauw-West

ZSH 2020

De criteria ZSH 2020

Het project van de ZSH 2020 stoelt op het basisprincipe: de som van de 3 socio-economische criteria binnen een doorlopende hoofdzone.

De statistische sectoren die niet voldaan aan de 3 hierboven vermelde gecumuleerde voorwaarden zijn uitgesloten van de ZSH 2020.

Betreffende Anderlecht zijn de sectoren Slachthuizen, Birmingham, Twee stations, Klein eiland rechteroever, Walcourt uitgesloten van de ZSH 2020.

Daarentegen, binnen de ZSH 2020 moeten de geïsoleerde statistische sectoren die gelijkaardige socio-economische voorwaarden vertonen aan deze van de hoofdzone toegevoegd worden en die zich anderzijds niet te ver bevinden van de doorlopende hoofdzone.

Er dienen tevens de specifieke gebieden toegevoegd worden die nauw aansluiten bij de hoofdzone.

Het is tevens mogelijk dat de statistische sectoren die enkel beantwoorden aan twee van de drie gecumuleerde voorwaarden inbegrepen zijn binnen de ZSH 2020 op voorwaarde dat de gewestelijke mediaan of gemiddelde niet met 5 % overschreden is.

Ter vergelijking, de ZSH van de gemeente Anderlecht telde 26 sectoren in 2016 en 25 sectoren in 2020.

Hoofdstuk 2 : statistische gegevens

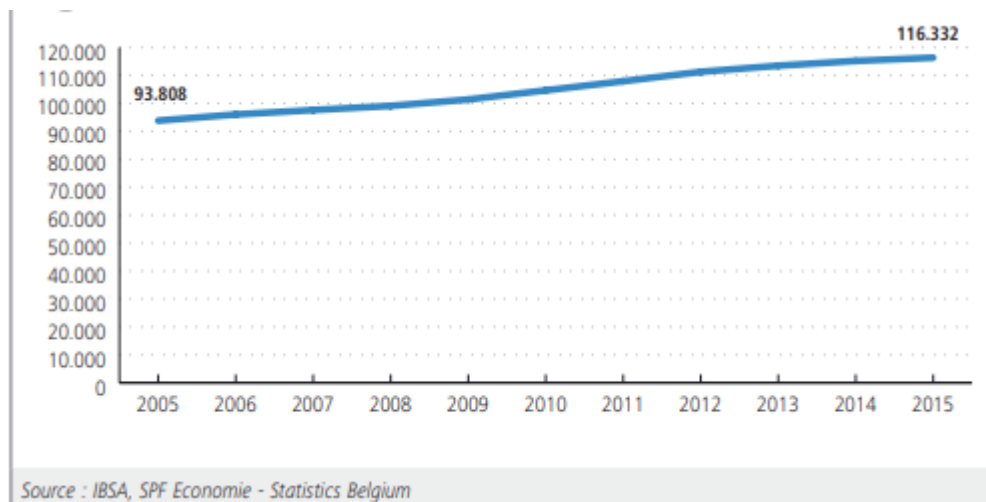
1. Bevolking

1.1 Omvang van de bevolking

De bevolking van de gemeente Anderlecht is voortdurend gestegen sinds het midden van de 19^e eeuw tot in 1969, jaar waarop de bevolking gestegen boven de 100.000 inwoners.

De kleine vermindering van de bevolking die zich voordeed tijdens het laatste kwart van de 20^e eeuw wordt heden sterk opgevangen door de toename vastgesteld sinds 1997. Vanaf 2005 tot 2019 is de anderlechtse bevolking verhoogd met 27 % - op een tempo dat beduidend hoger ligt tegenover het gewestelijke cijfer – om te komen op 120.887 bewoners in 2020. Dit vertegenwoordigt bijna 10 % tegenover het geheel van de gewestelijke bevolking.

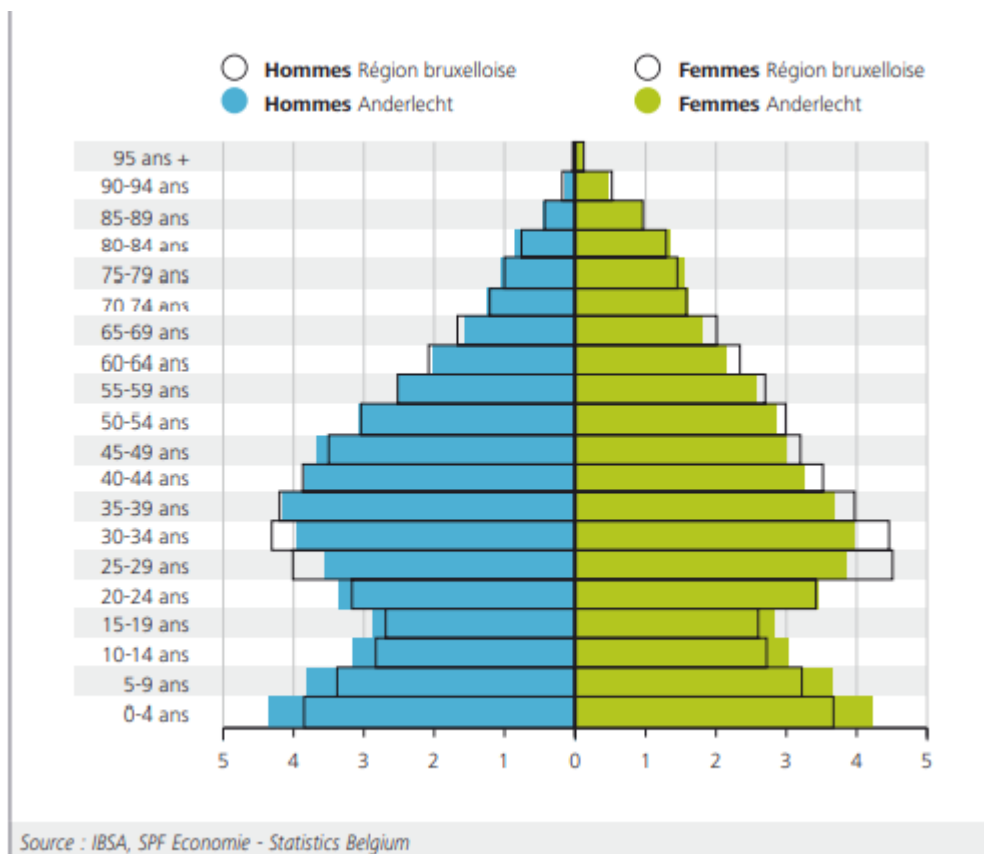
Grafische evolutie van de bevolking in Anderlecht (2005-2015) :

Vijftien jaar geleden, in 2005, vertoonde de gemeente een leeftijdsstructuur die grotendeels hoger lag dan het gewestelijk gemiddelde, hetgeen nu niet meer het geval is.

De gemeente heeft inderdaad een belangrijke verjonging van de bevolking gekend. In 2020 is een kwart van de bevolking jonger dan 18 jaar.

Leeftijdspyramide

De jonge bevolking is geconcentreerd in de wijken in het oosten, het oosten van het centrum en het noorden van de stad, waar de bevolking met een allochtone achtergrond belangrijker is, terwijl de ouderen vooral in het westen wonen (zie onderstaande kaart).

De éénpersoonshuishoudens zijn in Anderlecht verhoudingsgewijs minder talrijk dan in het Gewest, terwijl grote gezinnen er duidelijk oververtegenwoordigd zijn.

Aantal inwoners in de 9 wijken van het ZSH2020 (jaar 2006): 43.987 .

Tabel bevolkingsdichtheid en oppervlakte van de wijken

Wijken ZSH 2020	Bevolkingsdichtheid (inw/km ²) (2019)	Oppervlakte van de wijk (km ²) (2018)
Kuregem Bara	20.687,58	0,59142
Kuregem Veearts	14.579,83	0,67182
Kuregem Dauw	8.738,20	0,68160
Veeweyde-Aurore	17.488,10	0,91524
Bizet - Rad- Ceria	8.475,68	1,78711
Anderlecht - Centrum – Wayez	19.837,72	0,73027
Scheut	14.328,50	0,94315
Moortebeek-Peterbos	8.706,42	1,09459
Machtens	16.840,55	1,40404
Gemiddelde van de wijken	13.642,27	0,97991
Gewestelijk gemiddelde	7.440,85	

Tabel aantal inwoners statistische sector

WIJKEN ZSH 2020	SECTOREN ZRU 2020	Aantal inwoners (2006)
Scheut	Gesp-Norbert Gille	1.556
Scheut	Scheut-De Smet	710
Scheut	Scheut-Oost	1.918
Kuregem-Bara	Brogniez-Noord	2.672
Kuregem-Bara	Brogniez-Zuid	906
Kuregem-Bara	Raad-Noord	4.154
Kuregem-Bara	Raad-Zuid	1.084
Kuregem-Veearts	Grondels	1.050
Kuregem-Veearts	Albert I gebouwen	879
Kuregem-Veearts	Herziening-Noord	3.030
Kuregem-Veearts	Albert I wijk	1.573
Kuregem-Veearts	Herziening-Zuid	1.316
Wayez-Centrum	Kleinmolen	2.258
Wayez-Centrum	Verzet	2.541
Wayez-Centrum	Linde-Oost	1.226
Wayez-Centrum	Wayez	706
Wayez-Centrum	Miniemen	2.635
Moortebeek-Peterbos	Peterbos	3.002
Bizet-Rad-Ceria	Rad	496
Machtens	Ossegem	2.651
Veeweyde-Aurore	Rauter-Noord	928
Veeweyde-Aurore	Biestebroeck	2.418
Veeweyde-Aurore	Rauter-Zuid	1.660
Kuregem-Dauw	Dauw-Oost	2.051
Kuregem-Dauw	Dauw-West	567
Totaal		43.987

1.2 Nationaliteit

Mensen met een buitenlandse nationaliteit vertegenwoordigen bijna een derde van de bevolking (een aandeel iets lager dan dat van het Gewest), en bevinden zich voornamelijk in het oostelijk deel van de gemeente. Meer dan een derde van de buitenlanders komt uit de EU-15.

Onderdanen uit Noord-Afrika en Sub-Sahara Afrika zijn oververtegenwoordigd onder de bevolking met een buitenlandse nationaliteit, evenals mensen uit de nieuwe lidstaten (EU-13). Met name het aantal Roemenen en Polen in de gemeente is de afgelopen tien jaar sterk gestegen.

Er dient opgemerkt te worden dat, gezien de verschillende voorbije en recente migratiegolven, de gemeente Anderlecht verschillende gemeenschappen samenbrengt die elk in hun eigen hoekje blijven. Het merendeel van deze gemeenschappen is gehuisvest in de wijk Kuregem en de omliggende wijken. Dit element van "verschansing" bevordert de sociale samenhang niet en versterkt de geest van de gemeenschap. Deze gemeenschapszin is de laatste jaren waarschijnlijk sterker geworden. Het samenwonen van diverse gemeenschappen kan spanningen veroorzaken die min of meer zichtbaar zijn in de zone. De gemeente Anderlecht doet er alles aan om deze groeiende diversiteit te beheren.

Tabel oorsprong van de bewoners

Wijken ZSH 2020	Deel van Europa 15 (%) 2019	Deel lidstaten nieuwe EU (%) 2019	Deel rest van Europa (buiten EU28) (%) 2019
Kuregem Bara	13,89	10,50	0,70
Kuregem Veearts	11,04	9,87	0,45
Kuregem Dauw	8,21	6,40	0,96
Veeweyde-Aurore	11,15	12,47	0,87
Bizet–Rad-Ceria	10,83	8,23	0,79
Anderlecht-Centrum-Wayez	9,78	11,42	0,92
Scheut	10,43	8,75	0,86
Moortebeek-Peterbos	7,24	3,75	0,56
Machtens	8,81	4,90	0,78
Gemiddelde wijken	10,22	8,50	0,78
Gewestelijk gemiddelde	15,85	7,23	0,97

Tabel oorsprong van de inwoners (vervolg)

Wijken ZSH 2020	Deel OESO-landen (buiten EU, Turkije, Lat. Am. (%) 2019	Deel Noord-Afrika (%) 2019	Deel Afrika subsahara
Kuregem Bara	0,12	6,23	5,09
Kuregem Veearts	0,02	7,27	5,46
Kuregem Dauw	0,22	7,07	8,13
Veeweyde-Aurore	0,07	4,29	2,29
Bizet-Rad-Ceria	0,06	2,92	2,03
Anderlecht-Centrum- Wayez	0,09	6,07	2,80
Scheut	0,05	4,90	1,37
Moortebeek-Peterbos	0,08	4,54	1,76
Machtens	0,07	3,59	2,06
Gemiddelde van de wijken	0,08	4,86	2,96
Gewestelijk gemiddelde	0,64	3,35	2,28

Tabel verhouding mannen/vrouwen

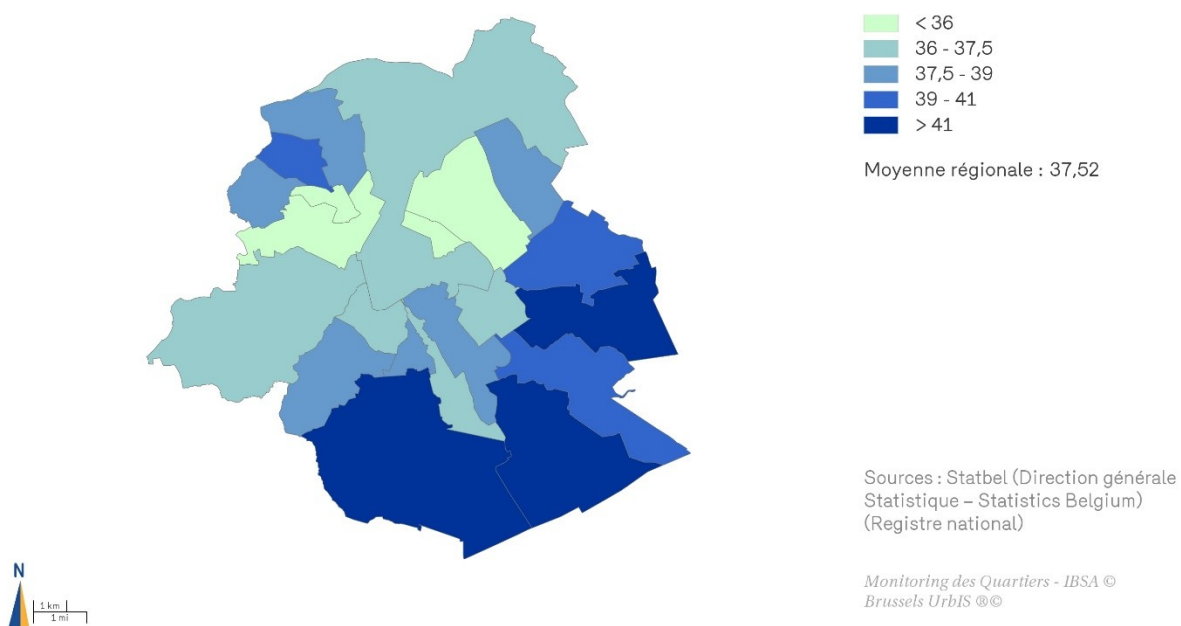
Wijken ZSH 2020	Aantal vrouwen (2018)	Aantal mannen (2018)
Kuregem Bara	5.702	6.612
Kuregem Veearts	4.735	5.138
Kuregem Dauw	2.763	3.183
Veeweyde-Aurore	8.018	7.767
Bizet - Rad- Ceria	7.591	7.521
Anderlecht - Centrum – Wayez	7.007	7.429
Scheut	6.742	6.599
Moortebeek-Peterbos	5.084	4.353
Machtens	12.209	10.973

De gemiddelde leeftijd in de wijken van de ZSH is een beetje minder hoog tegenover het gewestelijk gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Gemiddelde leeftijd (2019)
Kuregem Bara	32,63
Kureghem Veearts	33,75
Kuregem Dauw	32,31
Veeweyde-Aurore	36,89
Bizet - Rad- Ceria	36,65
Anderlecht - Centrum – Wayez	34,24
Scheut	35,71
Moortebeek-Peterbos	39,78
Machtens	38,60
Gemiddelde van de wijken	36,06
Gewestelijk gemiddelde	37,52

Kaart gemiddelde leeftijd (2019)

Âge moyen 2019 (année)

Tabel vergelijking leeftijd 18-29 jaar / 65-79 jaar

Het aandeel van de 18-29 jarigen binnen de perimeter van de ZSH is minder hoog dan het gewestelijk gemiddelde terwijl men eerder het tegendeel zou denken.

Het aandeel van de 65-79 jarigen binnen de ZSH is tevens minder hoog dan het gewestelijk gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Deel van 18-29 jarigen binnen de totale bevolking (%) (2019)	Deel van de 65-79 jarigen binnen de totale bevolking (%) (2019)
Kuregem Bara	17,74	4,93
Kuregem Veearts	15,48	6,56
Kuregem Dauw	17,76	5,49
Veeweyde-Aurore	16,53	8,73
Bizet - Rad- Ceria	16,61	8,76
Anderlecht - Centrum - Wayez	17,89	6,87
Scheut	16,24	7,62
Moortebeek-Peterbos	13,20	11,50
Machtens	13,23	11,83
Gemiddelde van de wijken	15,86	8,49
Gewestelijk gemiddelde	17,12	9,04

1.3 Nieuwkomers

Volgens het BISA, is het aantal nieuwkomers in de zin van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie (legaal verblijven in België sinds tenminste drie jaar en ingeschreven staan in het register van de vreemdelingen van een gemeente van het Brussels Gewest in het bezit zijnde van een verblijfsvergunning sinds meer dan drie maanden) als volgt verdeeld op 01/01/2016 :

Tabel nieuwkomers

Nieuwkomers Anderlecht	
EU	4.804
Rest van Europa	169
Rest van de OESO	18
Subsahara Afrika	919
Noord-Afrika	841
Latijns-Amerika	177
Turkije	57
Andere	1.160
Totaal	8.145

In deze gegevens rekenen we de personen die aangekomen zijn tussen 01/01/2013 en 01/01/2016 hetgeen ongeveer 7% van de Anderlechtse bevolking bedraagt. Bij deze cijfers dienen er nog een zeker aantal nieuwkomers komende uit Syrië bijgeteld te worden.

De verdeling van nieuwkomers op het grondgebied van Anderlecht is ongelijk. Alleen al de wijk Kuregem omvat 1/3 van de nieuwkomers. In bepaalde sectoren van de wijk Kuregem bedraagt het aantal nieuwkomers soms 37% van de gehele bevolking van de sector en in het algemeen komen deze nieuwkomers uit de "zuidelijke" landen.

Betreffende de genomen initiatieven door de gemeente kunnen we de volgende meedelen :

- Organisatie in oktober 2017 van een rondetafel met de burgers getiteld "Welke plaats voor de nieuwe Anderlechtenaren" die resulteerde in verschillende aanbevelingen die werden gevalideerd door het college: ontmoetingsplekken aanmaken voor mensen van verschillende oorsprong die waarde hechten aan multiculturaliteit, om ervaringen te delen; verbeteren van de opvang en organisatie, informatie voor nieuwkomers en opleiding van personeel (via instrumenten om nieuwkomers te informeren vanaf het eerste contact); de administratieve vereisten aanpassen aan het vreemdelingenkantoor in relatie tot het land van herkomst.
- Oprichting van de CIBN (Cel Interculturele Betrekkingen en Nieuwkomers) binnen de Preventiedienst sinds 2018. Dienst opgericht om (onder andere) het vergemakkelijken van de contacten tussen nieuwkomers en gemeentelijke instellingen en OCMW met de oprichting van een dienst interculturele bemiddeling.
- Oprichting van een vzw "Onthaalbureau voor nieuwkomers". De vzw ontwikkelt projecten voor nieuwkomers. Deze wordt voorgezeten door de schepen van de sociale samenhang.
- Organisatie van een dienst op het niveau van het departement onderwijs met de FLA (Français Langue d'Apprentissage) georganiseerd in verschillende instellingen in de gemeente Anderlecht en de organisatie van FLE (Français Langue Etrangère) aan de Erasmus School voor sociale promotie in Anderlecht. Het "Reizigershuis" binnen de dienst sociale cohesie verwelkomt verenigingen die nieuwkomers helpen en diversiteit bevorderen.

1.4. Typologie van de gezinnen en residentiële mobiliteit

De gemiddelde grootte van de gezinnen bedraagt 2,36 personen hetgeen een beetje hoger ligt dan het gewestelijk gemiddelde (2,17).

Wijken ZSH 2020	Gemiddelde grootte van de privé gezinnen (2019)	Dichtheid van de privé gezinnen (gezinnen/km) (2019)
Kuregem Bara	2,39	8.647,02
Kuregem Veearts	2,42	6.022,46
Kuregem Dauw	2,52	3.472,69
Veeweyde – Aurore	2,23	7.851,40
Bizet – Rad - Ceria	2,41	3.474,32
Anderlecht - Centrum – Wayez	2,34	8.465,30
Scheut	2,52	5.590,81
Moortebeek - Peterbos	2,32	2.660,72
Machtens	2,32	7.209,14
Gemiddelde van de wijken	2,36	5.726,77
Gewestelijk gemiddelde	2,17	3.393,94

1.5. Mobiliteit/Sedentariteit

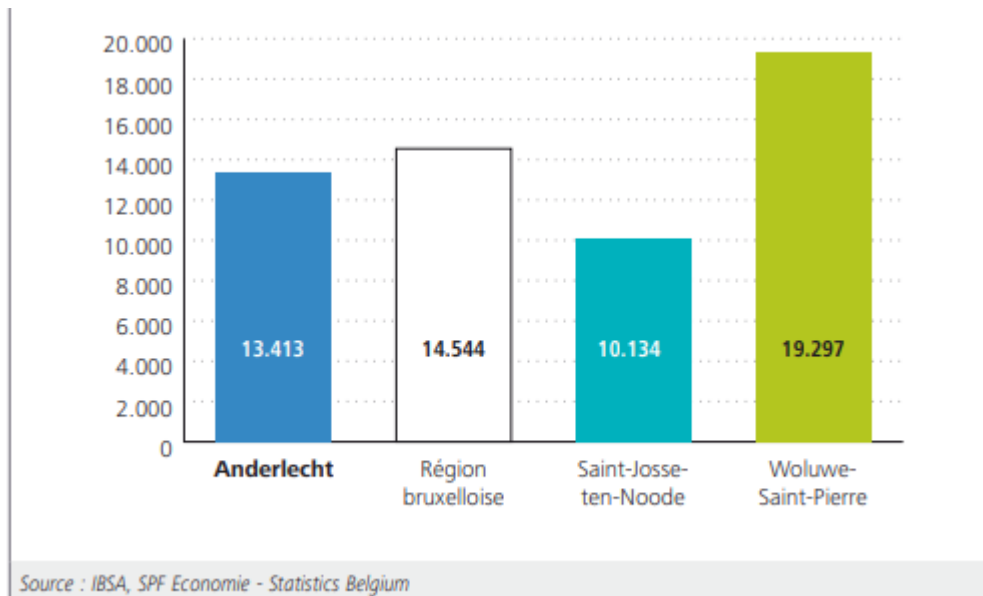
De mobiliteitsgraad heeft de tendens om hoger gelegen te zijn in de betrokken wijken tegenover het gewestelijk gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Mobiliteitsgraad (%) 2001-2006	Sedentariteitsgraad (%) 2001-2006
Kuregem Bara	88,88	54,18
Kuregem Veearts	78,41	59,06
Kuregem Dauw	84,66	56,57
Veeweyde – Aurore	72,48	60,84
Bizet – Rad - Ceria	70,82	61,59
Anderlecht - Centrum – Wayez	81,17	57,14
Scheut	73,72	59,86
Moortebeek - Peterbos	60,84	65,64
Machtens	71,12	61,36
Gemiddelde van de wijken	68,76	59,58
Gewestelijk gemiddelde	64,19	56,97

2. Tewerkstelling en inkomen

De gemeente Anderlecht wordt gekenmerkt door een bevolking met een divers sociaal-economisch profiel, dat voornamelijk gezinnen uit populaire klasse en de middenklasse telt. Dit vertaalt zich in een gemiddeld inkomen dat onder het Brusselse gemiddelde ligt, vooral in het oosten, in het centrum-oosten, in een deel van het noorden van de gemeente en rond het historisch centrum.

Grafiek gemiddeld inkomen Anderlecht tegenover het Brussels Gewest

Tabel inkomen per inwoner

Wijken ZSH 2020	Belastbaar inwoner	gemiddeld inkomen per
Kuregem Bara		Dw*
Kuregem Veearts		8.211
Kuregem Dauw		7.607
Veeweyde – Aurore		11.790
Bizet – Rad - Ceria		Dw
Anderlecht - Centrum – Wayez		10.067
Scheut		Dw
Moortebeek – Peterbos		12.323
Machtens		14.095

* Drempelwaarde = Dit is de steekproefomvang waaronder de statistische indicator niet als representatief / relevant wordt beschouwd

Zowel mensen met een laag tot gemiddeld salaris als mensen met een vervangingsinkomen of een bijstandsuitkering zijn oververtegenwoordigd in de gemeente ten opzichte van het gewestelijk gemiddelde.

We stellen vast dat het aandeel van de begunstigden van het inkomen voor sociale integratie in de gemeente sneller is gestegen dan op gewestelijk niveau (5% van de bevolking van Anderlecht heeft hiervan genoten in 2014; dit cijfer is sindsdien zeker gestegen). Een derde van de bevolking heeft recht op de verhoogde tussenkomst voor de ziektekostenverzekering.

Tabel vervangingsinkomen, werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering, bijdrage gehandicapte personen en oudere personen

	Anderlecht		Région bruxelloise
	Nombre	%	%
Population âgée de 18 à 24 ans	10.538	100,0	100,0
Revenu d'intégration sociale ou équivalent du CPAS	1.068	10,1	10,6
Allocation de chômage ou d'insertion ¹	921	8,7	6,9
Population âgée de 18 à 64 ans	70.475	100,0	100,0
Revenu d'intégration sociale ou équivalent du CPAS	4.276	6,1	4,9
Allocation de chômage ou d'insertion ¹	10.599	15,0	12,9
Indemnités d'invalidité ²	3.771	5,4	3,9
Allocations aux personnes handicapées ²	1.608	2,3	1,9
Population âgée de 65 ans et plus	15.351	100,0	100,0
Garantie de revenus aux personnes âgées	1.773	11,5	10,7
Allocations aux personnes handicapées ²	1.171	7,6	6,5
Sources : SPP Intégration Sociale, ONEM, INAMI, SPF Sécurité Sociale, ONP, SPF Economie - Statistics Belgium, calculs IBSA et Observatoire de la Santé et du Social de Bruxelles-Capitale			
Notes : [1] Il s'agit du nombre de paiements des allocations.			
[2] Données au 31 décembre 2013			

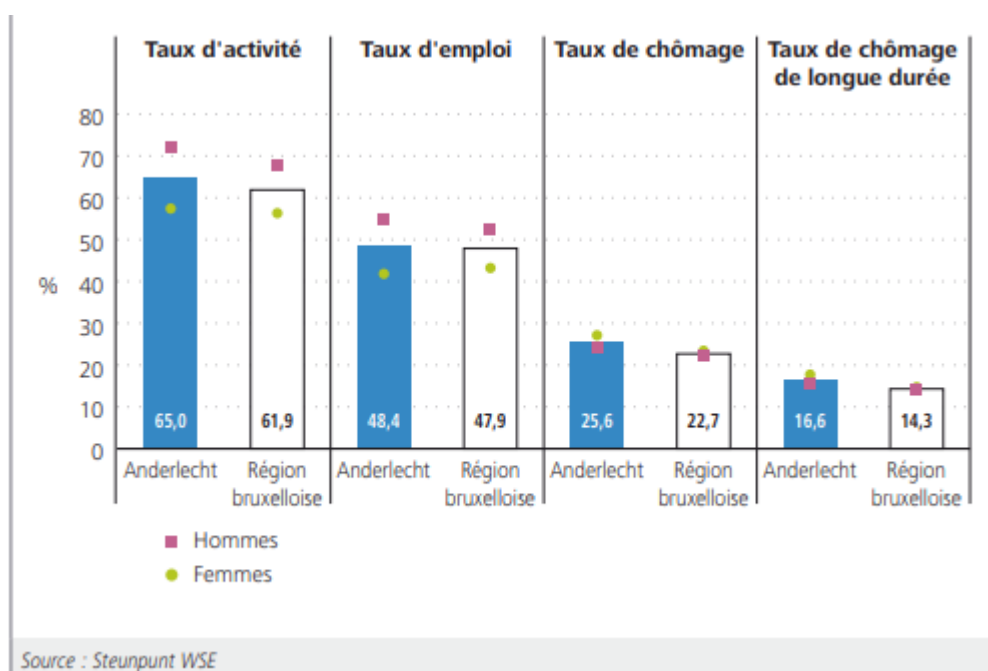
Op gemeentelijke schaal is bijna twee derde van de 15-64-jarigen actief op de arbeidsmarkt. De participatiegraad is dus iets hoger dan het gewestelijk gemiddelde, zowel voor mannen als voor vrouwen.

Een kwart van de arbeiders in Anderlecht is werkloos, zijnde een hoger percentage dan het Brusselse gemiddelde (vooral voor vrouwen). Ook hier zijn de verschillen tussen buurten erg groot: het werkloosheidspercentage is in Kuregem Bara (in het oosten) bijna drie keer zo hoog als in Neerpede (in het westen).

Tabel werkloosheidsgraad en tewerkstellingsgraad

Wijken ZSH 2020	Werkloosheids- graad (2015)	Werkloosheids- graad jongeren	Tewerkstellingsgraad (deel actieve bevolking %) (2012)
Kuregem Bara	31,36	44,44	42,08
Kuregem Veearts	34,19	48,50	42,32
Kuregem Dauw	36,95	55,49	34,87
Veeweyde – Aurore	21,73	36,02	52,25
Bizet – Rad - Ceria	16,69	34,95	58,47
Anderlecht - Centrum – Wayez	25,81	38,59	48,52
Scheut	21,48	36,13	53,34
Moortebeek – Peterbos	25,36	36,55	45,69
Machtens	18,59	32,43	57,48
Gemiddelde van de wijken	23,96	39,09	50,17
Gewestelijk gemiddelde	21,31	38,09	49,24
Gemeentelijk gemiddelde	24,14	39,29	54,51

Tabel activiteitsgraad, tewerkstellingsgraad, werkloosheidsgraad Anderlecht vs
Brussels gewest

Het gebrek aan werk treft een groot deel van de jongeren in de gemeente en het aandeel werkzoekenden zonder diploma hoger secundair onderwijs is hoger dan het regionale gemiddelde.

Jongeren missen een gedegen opleiding die hen toegang geeft tot veelbelovende arbeidssectoren. En naast de kwestie van oriëntatie en kwalificatieniveaus, kunnen andere factoren, zoals het probleem van het beheersen van nationale talen of zelfs discriminatie bij het aannemen van personeel, ook bijdragen tot de moeilijke integratie van jongeren op de arbeidsmarkt.

Op het vlak van onderwijs volgen leerlingen van het secundair onderwijs die in Anderlecht wonen (naar verhouding) vaker het technisch en beroepsonderwijs, en minder het algemeen onderwijs dan het gewestelijk gemiddelde.

De gemeente herbergt een deel van de bevolking die met bestaansonzekerheid te kampen heeft hetgeen samen met het hoge geboortecijfer betekent dat bijna een derde van de kinderen wordt geboren in huishoudens zonder inkomen uit werk. Alleenstaande moeders of zeer jonge moeders zijn ook oververtegenwoordigd.

De sociale situatie van Anderlecht heeft zijn weerslag op de gemeentelijke financiën, aangezien de gemeente zwaarder moet steunen op gewestelijke subsidies en leningen van het Brussels Gewestfonds voor de herfinanciering van de gemeentelijke schatkisten. De financiële situatie van de gemeente Anderlecht is sinds 2012 verbeterd.

3. Handelszaken

Het aantal handelszaken per 1.000 inwoners bedraagt 3,99 in de perimeter, lichtjes onder het gewestelijke gemiddelde. Daarentegen, vele kleine handelszaken bevinden zich in de Wayezstraat en de wijk Kuregem Bara.

Wijken ZSH 2020	Aantal handelszaken per inwoner (per 1000) (2006)
Kuregem Bara	7,10
Kuregem Veearts	4,04
Kuregem Dauw	7,37
Veeweyde – Aurore	2,88
Bizet – Rad - Ceria	3,96
Anderlecht - Centrum - Wayez	6,15
Scheut	2,77
Moortebeek – Peterbos	2,74
Machtens	2,61
Gemiddelde van de vermelde wijken	3,99
Gewestelijk gemiddelde	4,28

4. Gezondheid

4.1. Waargenomen gezondheid en mentale gezondheid

Het aandeel van de bewoners in de 9 wijken van de ZSH verklaart niet in goede gezondheid te verkeren was in 2001 beduidend hoger dan het gewestelijke gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Deel van de bewoners die verklaren niet in goede gezondheid te zijn (%) (2001)
Kuregem Bara	30,43
Kuregem Veearts	34,54
Kuregem Dauw	28,35
Veeweyde – Aurore	34,57
Bizet – Rad - Ceria	31,85
Anderlecht - Centrum – Wayez	28,85
Scheut	30,34
Moortebeek – Peterbos	38,44
Machtens	30,62
Gemiddelde vermelde wijken	28,97
Gewestelijke gemiddelde	27,20

Een rapport opgemaakt door het Observatorium van de Gezondheid van Brussel heeft op de voorgrond gebracht dat in het Brussels gewest de mentale gezondheid verbonden is met de toegang tot huisvesting, werk en gezondheidszorgen.

Gebeurtenissen die zich in de sfeer van het sociale leven voordoen, dragen soms bij aan het ontstaan of verergeren van psychische problemen. De toestand van de geestelijke gezondheid stabiliseert en neemt toe wanneer de bovengenoemde elementen in het groen staan. En dat van daaruit een geleidelijke re-integratie in de samenleving kan plaatsvinden.

4.2. Daklozen

De gemeente heeft verschillende initiatieven genomen om de daklozen te helpen ; hieronder de verschillende initiatieven :

- Winterplan : bedeling van thee koffie, koeken. Ongeveer 30 personen worden geholpen op dit niveau met de medewerking van de maatschappelijke straathoekwerkers.
- Observatierondes tijdens de lock-downperiode (coronavirus) : bedeling van 3000 maaltijden in de gemeente van Anderlecht om aldus een honderdtal personen te helpen.
- Hotel Maria: een dienst van noodwoningen tijdens de lock-down periode ; 35 geholpen personen.

Andere geplande initiatieven in 2020 die vermoedelijk zullen worden opgestart :

- Zomerplan : bedeling van water en tickets voor douches tijdens de maanden juli en augustus alsook een individuele opvolging en aanmaken van dossiers voor degenen die sociale hulp vragen.

In de wijk Kuregem is er een omvangrijke groep van personen die in een situatie van armoede leven. Dit is de zone waar zich de meeste daklozen bevinden in Anderlecht.

4.3. Sociale kruidenierszaak

Om de meest behoevenden te helpen werd er een sociale kruidenierszaak, Le Filet, opgericht in 2017 in de square Albert met de financiële tussenkomst ter hoogte van 120.000 € komende van het Grootstedenbeleid.

Een andere sociale kruidenierszaak in de wijk het Rad werd geopend in 2009. Zes mensen werken voltijds in de sociale kruidenierszaak in het Albertplein.

De kruidenierszaak heeft verschillende missies:

- Bedeling van voedselpakketten (Delhaize, Voedselbank) aan mensen die onder de armoedegrens leven; momenteel worden daar 300 gezinnen geholpen. In 2017 werd er voor een waarde van ongeveer 100.000 € voedsel bedeed. In 2017 werd een ton groenten bedeed ;
- De verkoop van voedingsproducten tegen lage prijzen (50% van de officiële prijs) ;
- De tewerkstelling van personeel door middel van art. 60 ;
- Versterken van sociale samenhang en vorming van de klanten (gezond eten).

Het publiek van voedselpakketten: mensen die in de gemeente Anderlecht wonen en die voldoen aan de definitie van "meest behoevenden" zoals aangegeven in het reglement nr. 223/2014 van het Europees Parlement. Het sociaal onderzoek wordt uitgevoerd door de gemeentelijke sociale diensten en het OCMW. Klanten komen met een attest dat de duur van de toegang aangeeft (max. 1 jaar) afhankelijk van hun situatie

Publiek voedselpakketten	Aantal personen
250 Families	641
Volwassenen	325
Kinderen <15 jaar	235
Kinderen >15 jaar	66
Senioren > 65jaar	15
Eénoudergezinnen	58
Gehandicapte personen	4
Daklozen	1
Migranten	547
Vrouwen	190
Totaal	2.082

Het publiek van de kruidenierswinkel : mensen die in de gemeente Anderlecht wonen en die genieten van een financiële begeleiding bij de dienst schuldbemiddeling van het OCMW van Anderlecht. Klanten komen met een attest dat de toegangsperiode aangeeft. Het te besteden budget in de kruidenierszaak wordt berekend op basis van de gezinssamenstelling.

Publiek van de sociale kruidenierszaak	Aantal personen
40 Families	115
Volwassenen	50
Kinderen <15 jaar	47
Kinderen >15 jaar	15
Senioren > 65jaar	3
Eénoudergezinnen	15
Gehandicapte personen	1
Daklozen	0
Migranten	101
Vrouwen	30
Totaal	377

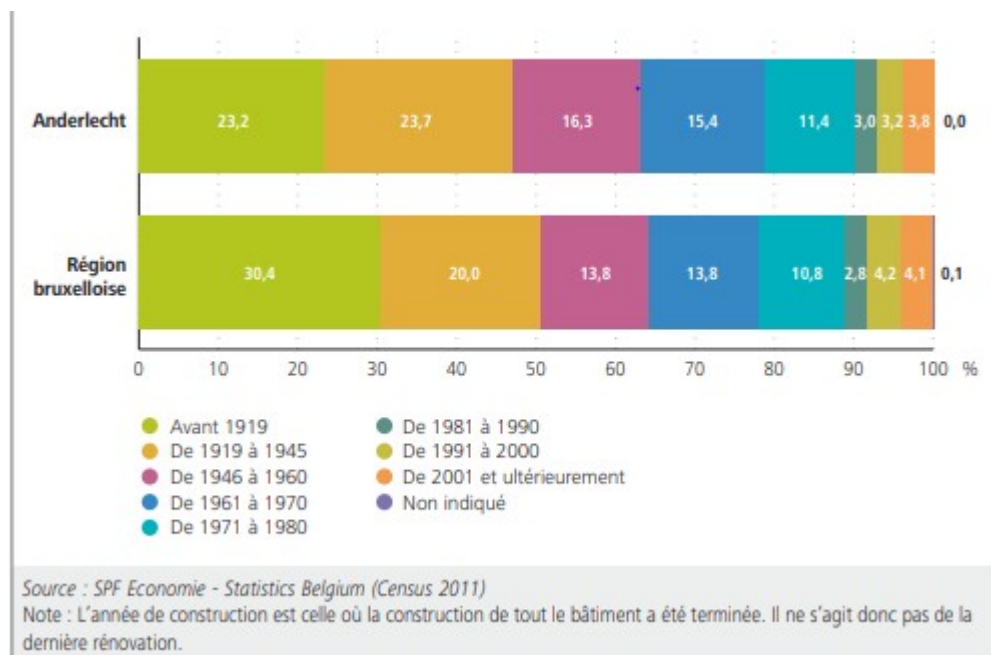
5. Morfologie van de gebouwen

Het aantal eigenaars die in hun eigen woningen verblijven in de wijken van de perimeter ligt bijna op hetzelfde niveau van het gewestelijke gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Deel van de woningen die bewoond zijn door de eigenaar (%) (2001)
Kuregem Bara	29,95
Kuregem Veearts	21,87
Kuregem Dauw	26,91
Veeweyde – Aurore	45,54
Bizet – Rad - Ceria	46,70
Anderlecht – Centrum – Wayez	38,10
Scheut	44,94
Moortebeek – Peterbos	23,08
Machtens	50,18
Gemiddelde van de vermelde wijken	40,29
Gewestelijk gemiddelde	41,45

Betreffende de woningen gebouwd tussen 1950 en 1970, zowel voor woningtorens als voor de schoolinfrastructuur, vormt niet alleen de staat van onderhoud van het gebouw zelf een probleem, maar ook de indeling en het ontwerp van de omgeving.

Tabel bouwjaar gebouwen

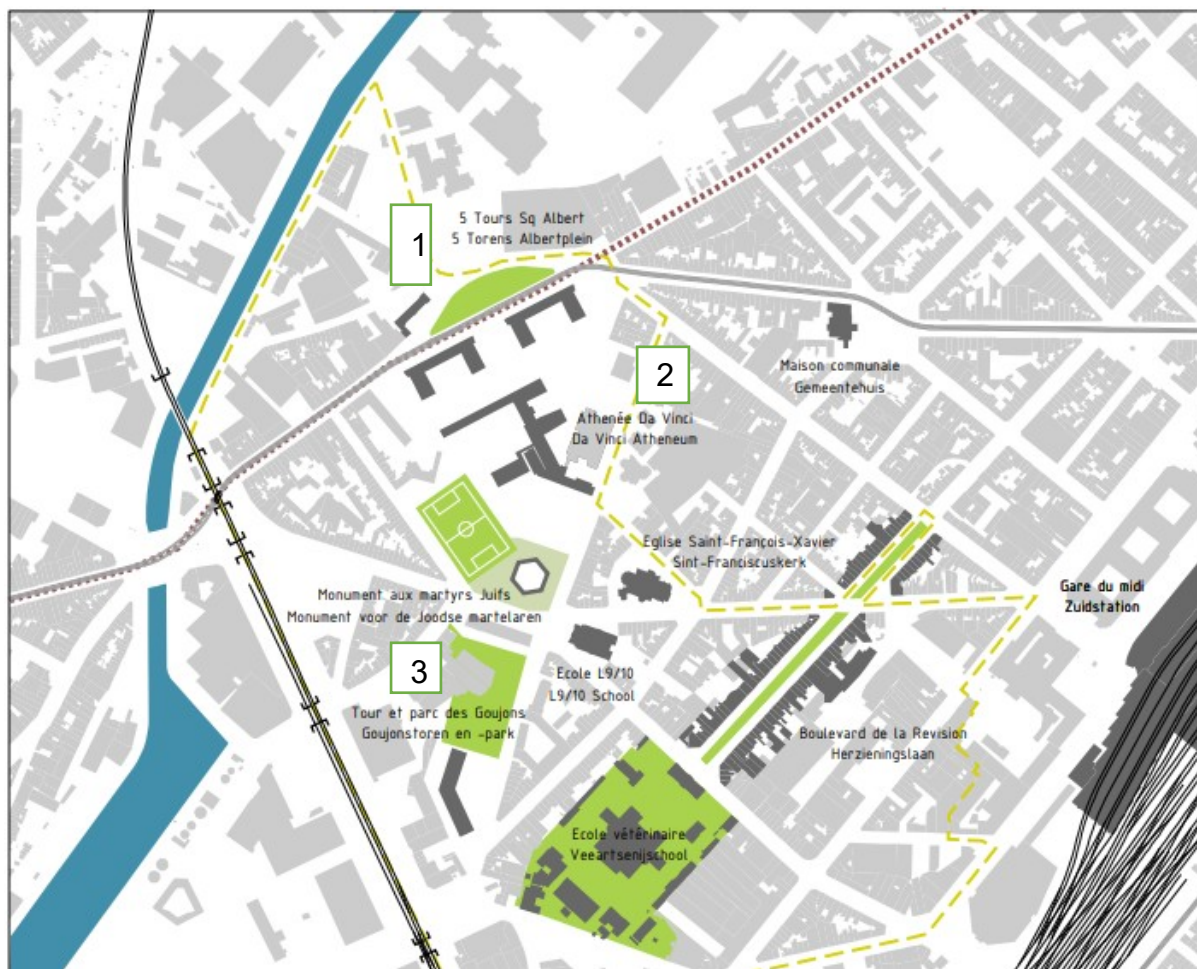

De gemeente Anderlecht heeft in het kader van het Stadsbeleid gekozen om projecten te ontwikkelen in de wijk Kuregem. Om deze reden informeren we de lezers over de infrastructuur die zich binnen de betreffende wijk bevinden.

Albertplein (n° 1 op de kaart hieronder): de onbebouwde ruimte achter de woontorens vormt een onbepaalde zone, door een muur van metalen poorten afgesneden van de rest van de wijk en voornamelijk gebruikt als parking en als opslagplaats van vuilnisbakken van de Foyer. Er is geen privéruimte gereserveerd voor de bewoners van de torens, geen collectieve tuin en geen ontspannings- of speelruimte tot hun beschikking.

Het Atheneum Leonardo da Vinci (nr. 2 op de kaart hieronder): sommige delen van het gebouw zijn ernstig aangetast, evenals de buitenruimtes en sportfaciliteiten. Het minivoetbalveld en zijn omgeving, de overdekte sporthal en de kleedkamers zijn in kritieke staat. De hele omgeving van de school moet worden heraangelegd, met bijzondere aandacht voor de hekken die een grote invloed hebben op de hele buurt en zorgen voor een negatief en "getto"-beeld van de school.

De Grondelstoren (n°3 op de kaart hieronder) : De omgeving rond de toren is van lage kwaliteit. De parking vormt een breuk tussen de woningen en de openbare ruimte van de straat.

6. Infrastructuur

6.1 Cultureel aanbod en verenigingsleven

Voor sommige inwoners van Anderlecht, de meest kwetsbare mensen, is de toegang tot cultuur in brede zin beperkt. Deze inwoners geven alle activiteiten op, zoals bioscoop of theater.

De sociaaleconomische context brengt sociale en culturele ongelijkheden teweeg. Cultuur is een instrument om sociale samenhang te versterken en is ook emancipatorisch. Toegang tot cultuur, culturele expressie en cultuuropvoeding kan helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden, het verhogen van zelfrespect en het bevorderen van burgerparticipatie voor iedereen.

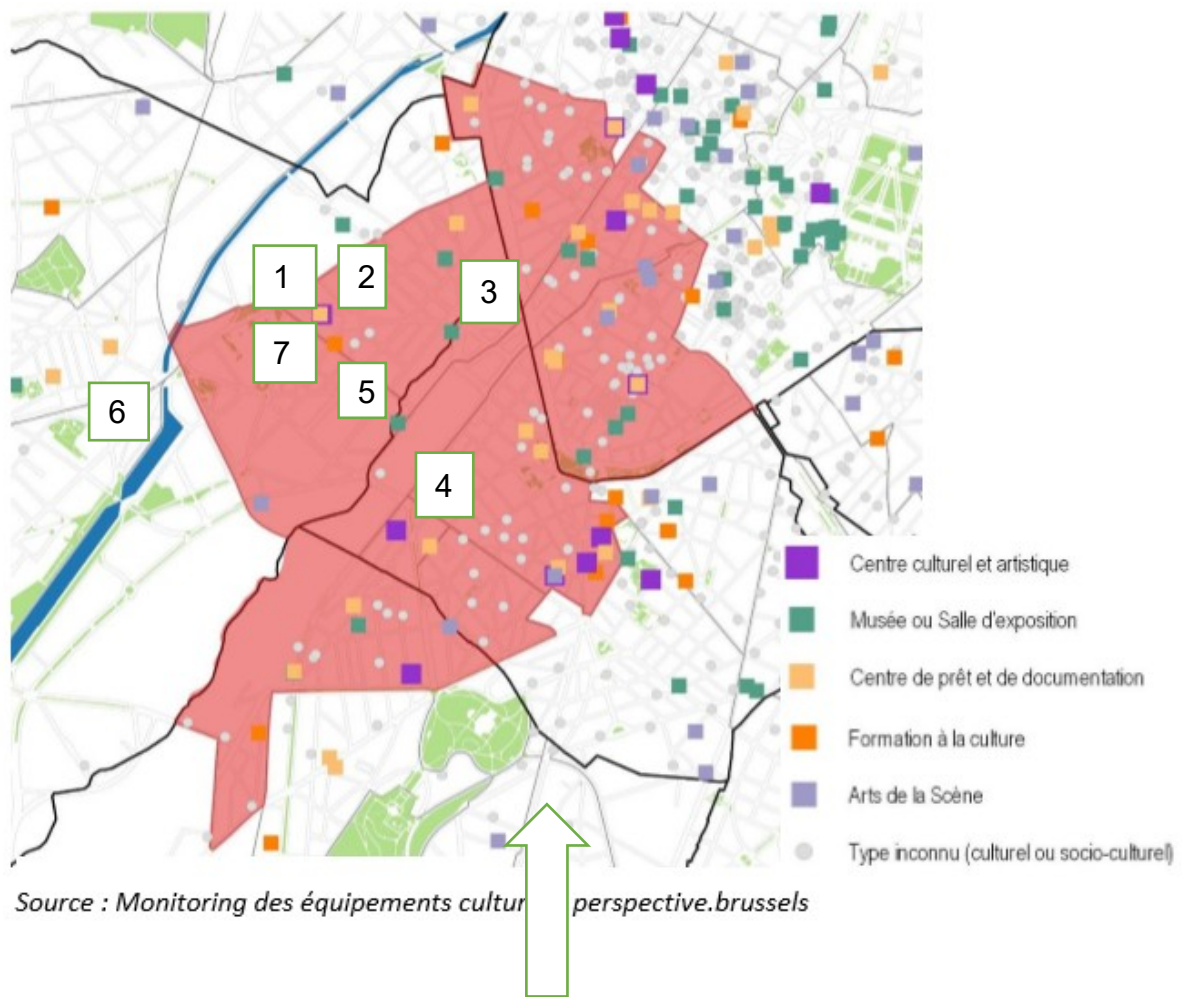
Er is een gebrek aan infrastructuur in het getroffen gebied. Het doel is om het aanbod van lokale infrastructuur (cultureel centrum, sporthal, museum) te vergroten. De gemeente kan dit soort operaties uitvoeren met medewerking van de verschillende stedenbouwkundige programma's.

Verschillende operatoren, musea, bibliotheken, culturele centra, ... voeren kwaliteitswerk uit om cultuur te democratiseren op het niveau van de gemeente.

Aangezien de gemeente in het kader van het Stadsbeleid 2021-2025 projecten gaat ontwikkelen in de wijk Kuregem, zetten we de actoren die actief zijn in deze wijk op een rij (zie kaart hieronder):

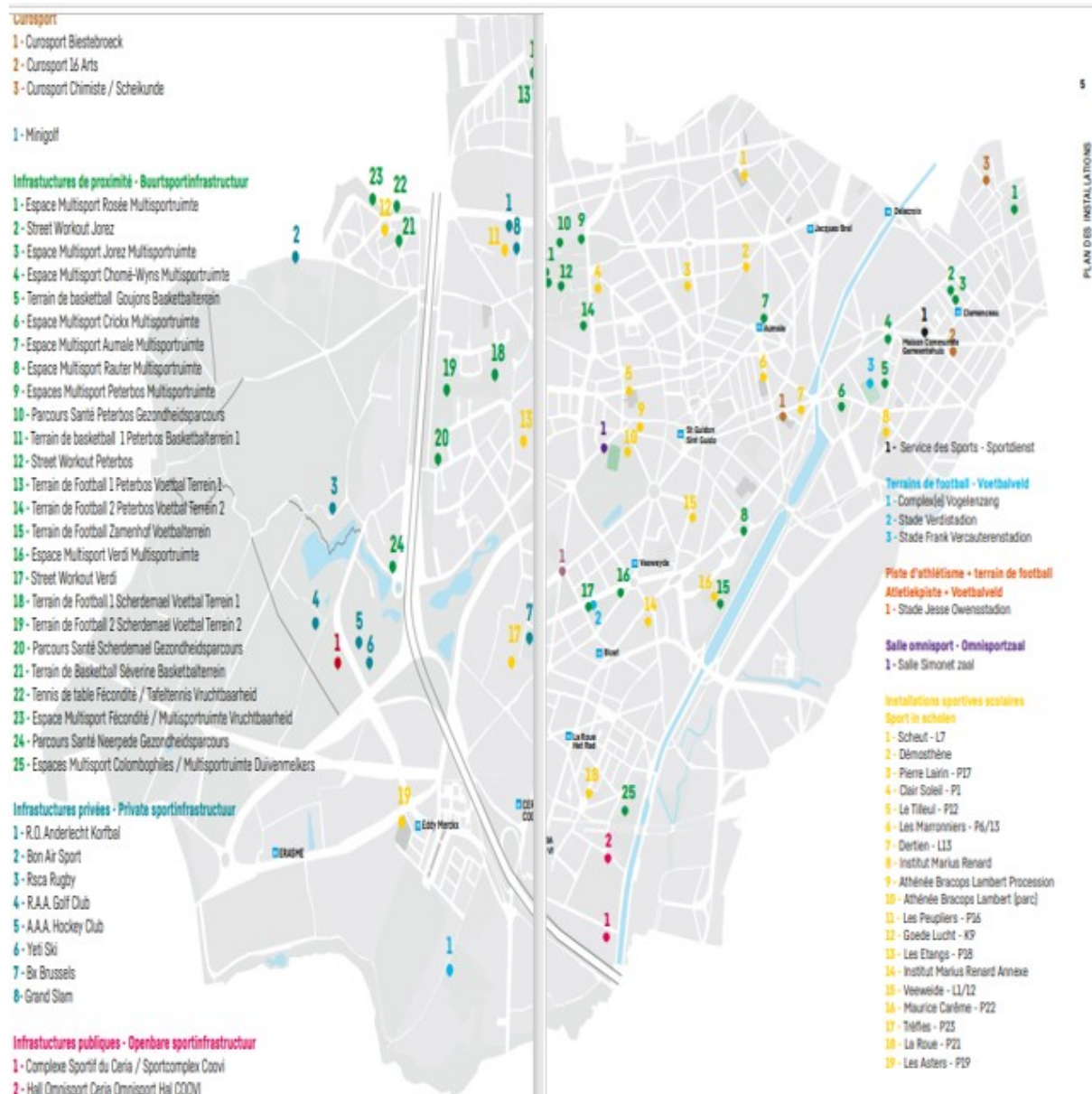
1. ULAC («union des locataires» ontplooit sociale acties in de wijk),
2. CSV (“centrum voor stadsvernieuwing” voert projecten uit op het vlak van energie en duurzaamheid),
3. UFLED (“union des femmes libres” is een vzw die tot doel heeft om families te helpen die in een armzalige situatie bevinden),
4. Cosmos (biedt activiteiten aan voor oudere personen),
5. Cultureghem (is een vzw die ijvert voor sociale samenhang op de site van de Slachthuizen),
6. het Artiestenhuis en het cultureel centrum te Scheut, Escale du Nord,
7. het Museum van het Verzet zal gerenoveerd worden en zal haar deuren openen eind 2022.

Kaart aanbod van culturele voorzieningen en verschillende verenigingen

Kuregem

6.2 Sportinfrastructuur

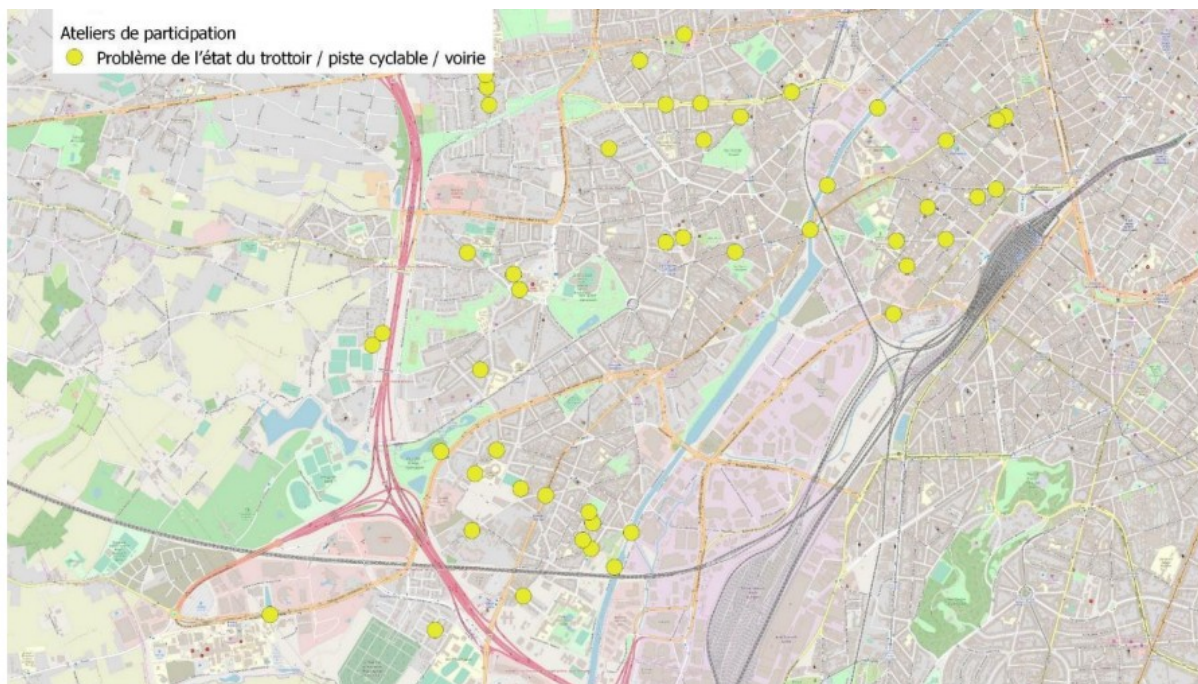
7. Openbare ruimte

7.1 Openbare ruimten en wegen

Openbare ruimten zijn over het algemeen van mindere kwaliteit en onduidelijk gedefinieerd, behalve in de wijk van de Veeartsenschool. Er is echter een groot verschil van straat tot straat. Sommige straten zijn heraangelegd als onderdeel van het wijkcontract Grondels-Herziening. Alle wegen zijn geasfalteerd behalve de Electriciteitsstraat; het merendeel van de trottoirs bestaan uit betonnen platen.

Er is geen ruimte ontworpen als ontmoetingsplaats of bevorderlijk voor de organisatie van activiteiten en openbare evenementen zoals buurtfestivals, concerten, enz. Sommige ruimten hebben echter een zeker potentieel dat interessant zou zijn om op te waarderen.

Kaart problemen met wegen, voetpaden, fietspaden

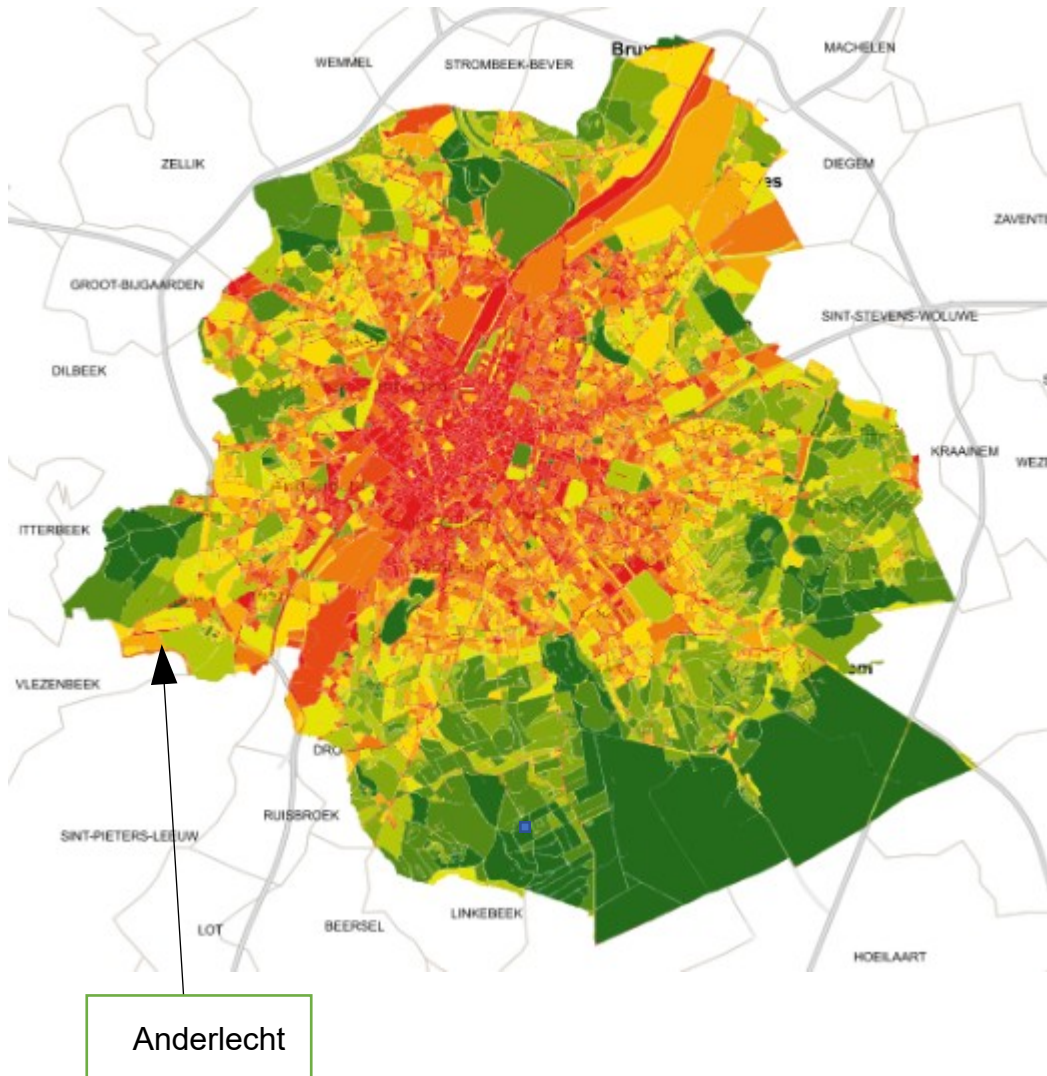
7.2 Groene ruimten

Het deel van de bevolking in de nabijheid van een groene ruimte toegankelijk voor het publiek in de perimeter heeft een gemiddelde van 87,50 % hetgeen boven het gewestelijke gemiddelde ligt.

Wijken ZSH 2020	Deel van de bevolking in de nabijheid van een groene ruimte toegankelijk voor het publiek (%) (2012)
Kuregem Bara	58,61
Kuregem Veearts	98,73
Kuregem Dauw	27,01
Veeweyde – Aurore	98,38
Bizet - Rad- Ceria	92,97
Anderlecht - Centrum – Wayez	97,53
Scheut	94,37
Moortebeek – Peterbos	95,75
Machtens	86,80
Gemiddelde van de vermelde wijken	87,50
Gewestelijke gemiddelde	81,75

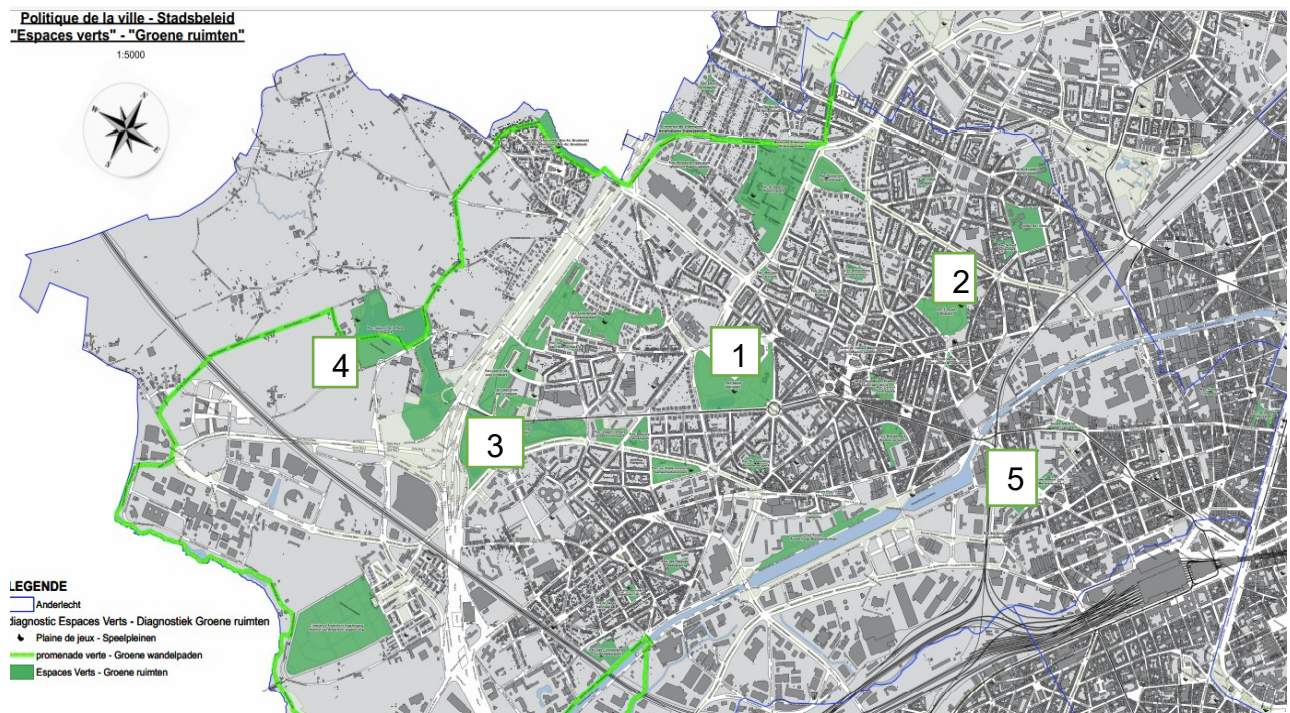
Kaart vergroening Anderlecht vs Brussels gewest

De vergroening is meer aanwezig in het oosten van het Brussels gewest dan in het westen.

Kaart belangrijkste parken

1. Park Astrid
2. Park Forestier
3. Vijverpark
4. Neerpede
5. Park Crickx

Het park Crickx is een mooi park maar het is gedeeltelijk omgeven door spoorlijnen, waardoor het moeilijk bereikbaar is. Het is slecht verbonden met de rest van de buurt.

Het Grondelspark is druk bezocht maar de staat van onderhoud laat veel te wensen over. Het Albertplein heeft tevens enige potentie, maar de huidige opzet is te complex: de groene ruimte wordt aan de ene kant ingeperkt door het openbaar vervoer en aan de andere kant door de auto's.

Twee zones zijn geïdentificeerd als problematisch en zullen bij voorrang behandeld moeten worden :

- Het huizenblok die de Alberttorens omvatten, het atheneum en het voetbalveld. De omgeving van het Atheneum en het voetbalveld is over het algemeen verwaarloosd en dient vandaar volledig herdacht te worden.
- De naamloze plaats aan het einde van de Grondelsstraat, net voor de spoorweg, die vandaag meer een doorgangspunt is zonder belang, terwijl het een belangrijke rol zou kunnen spelen in de wijk door de link die het biedt met het kanaal. De kwaliteit van de openbare ruimte is een van de belangrijkste aspecten van dit wijkcontract. Het sociale klimaat dat heerst in de buurt vloeit mede voort uit een gevoel van verlatenheid dat de bevolking voelt ten opzichte van de overheid, een gevoel dat gerechtvaardigd is bij het doorlopen van de wijk.

Tabel inventaris van de externe spelinfrastructuren in Anderlecht

Infrastructuren	Aantal
Petanqueterrein	52
Voetbalterrein	34
Basketterrein	21
Rugbyterrein	1
Tafeltennis	14
Fitness	3
Andere	Ja

Qua wegen is de algemene toestand van een bevredigend niveau, gezien de recente ontwikkelingen in de Van Lintstraat en op het Albertplein.

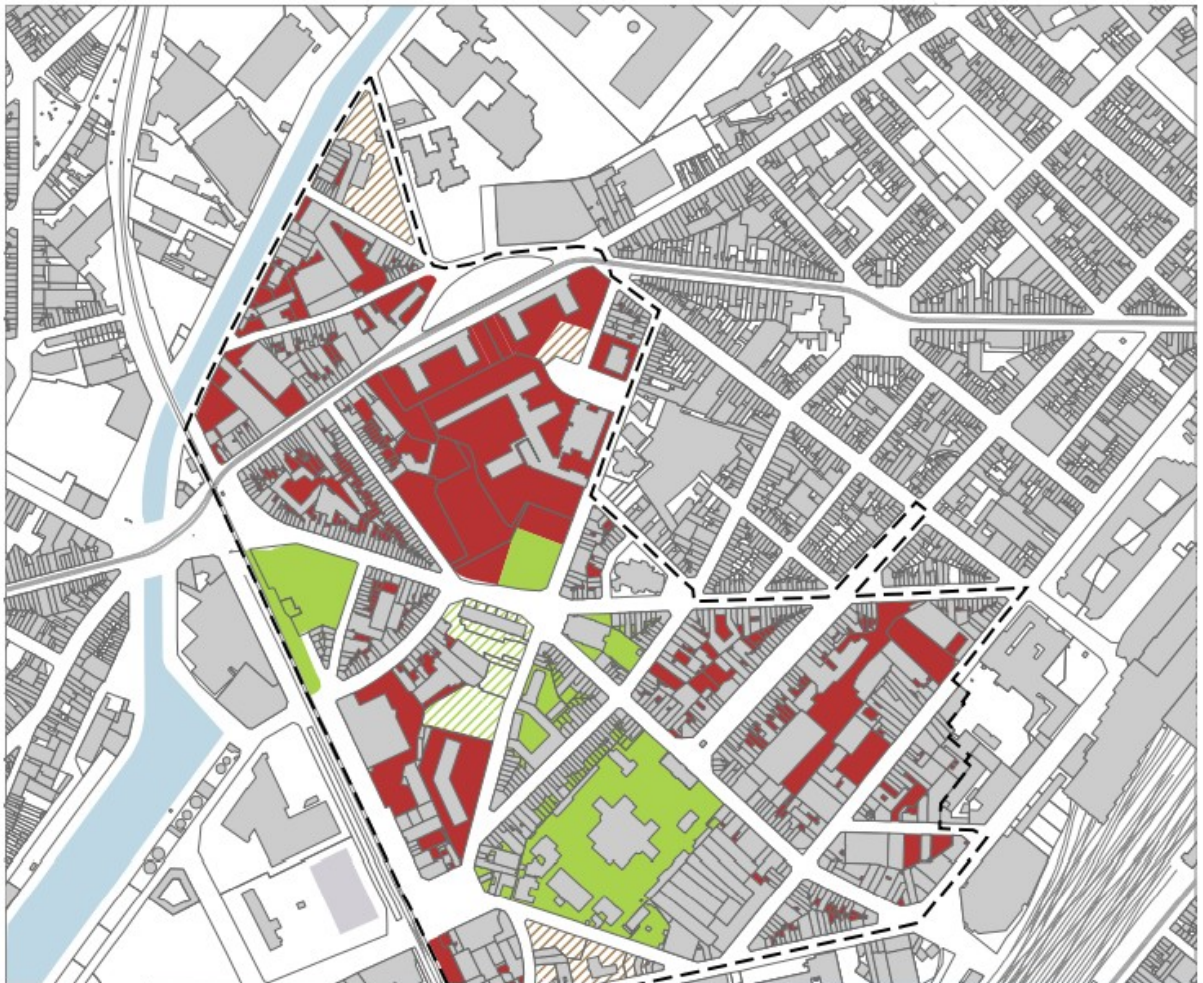
Anderlecht is een zeer oude geïndustrialiseerde gemeente, vooral in haar deel nabij de as van het kanaal. Dit is waar de openbare ruimte het moeilijkst te ontwikkelen is, aangezien besluitvormers de behoeften van de bewoners moeten verzoenen met de beperkingen die verband houden met de vele economische activiteiten die in het stedelijk weefsel zijn ingebracht. Dit is ook waar het probleem van het omzetten van verouderde industriële zones ontstaat.

De projecten in ontwikkeling in de perimeter zouden het mogelijk maken om groene en openbare ruimten opnieuw aan te leggen en het aanbod te versterken.

Het is belangrijk om de strategische zones te versterken in de wijk Kuregem : het Albertplein en het Martelarenplein.

Kaart vergroening huizenblokken (zone Kuregem)

De huizenblokken aangeduid in groene kleur hieronder zijn goed aangelegd, daarentegen degene aangeduid in rode kleur zijn van mindere kwaliteit.

7.3 Plan Good Move :

- Het Gewestelijk Mobiliteitsplan Good Move werd opgestart door het Gewest (legislatuur Pascal Smets) in 2016-2017 en na een belangrijk participatief proces werd het plan op 5 maart 2020 definitief goedgekeurd door de Brusselse regering. De gemeenten zijn vanaf het begin bij het proces betrokken geweest.
- De belangrijkste verplichting die voortvloeit uit het gewestelijk mobiliteitsplan voor de gemeenten is het lokaal herschrijven van Good Move-strategieën op lokaal niveau in de vorm van een Gemeentelijk Mobiliteitsplan. In Anderlecht werden al initiatieven genomen door in 2018-2019 de diagnose voorafgaand aan het gemeentelijk mobiliteitsplan te lanceren.
- De belangrijkste projecten voor de uitwerking van het plan zijn :
 - De stad aan 30km/u: de Brusselse agglomeratie wordt beperkt tot 30km/u behoudens bepaalde uitzonderingen (grote verkeersassen tot 50 of 70).
 - De "rustige" mazen van het transitverkeer. De wijk Kuregem werd geselecteerd voor de eerste "Lokale Mobiliteitscontracten" (een samenwerkingsinstrument tussen Gewest en gemeenten om te werken op het lokale niveau van een maas/wijk).
 - De implementatie van de multimodale specialisatie van wegen (het is een hiërarchie van netwerken van auto, fiets, openbaar vervoer, voetganger en vrachtwagens op 3 niveaus: WIJK, COMFORT en PLUS).
 - Het principe STOP (Stappen-Trappen-Openbaar vervoer-Privé wagen); zijnde voorrang aan actieve wijzen binnen elke nieuwe aanleg.

Ter hoogte van de perimeter van Kuregem (onderdeel van het ZSH) zijn er aanpassingen gedaan om de doorstroming van voetgangers en fietsers (Gewestelijke Fietsroute) langs het kanaal te vergemakkelijken. Merk op dat er twee Villo-stations zijn aan de rand van Kuregem.

De zone Kuregem is goed bereikbaar met het openbaar vervoer; merk de nabijheid van het Zuidstation op. Aan de andere kant is het autoverkeer zeer hoog in de wijk ; deze druk is te wijten aan bepaalde factoren: doorgaand verkeer, de markt en het gebrek aan parkeerplaatsen.

De toekomstige mobiliteit van Anderlecht rust op 9 pijlers :

1. Aanleggen van rustige buurten waar het prettig wonen is
2. Plaats de voetganger en de persoon met beperkte mobiliteit (PBM) op een voetstuk.
3. Maak de fiets zichtbaar en veilig.
4. Stimuleer en faciliteer openbaar vervoer.
5. Pas de multimodale specialisatie van wegen volgens Good Move in verschillende fasen toe.
6. Bereid nieuwe wijken voor op actieve mobiliteit.
7. Controleer het parkeren van gemotoriseerd verkeer.
8. Stimuleer en vergroot de naleving van de regels.
9. Zorg voor een duurzamere logistiek.

Kaart fietsplan

7.4 . Water

Het oosten van de gemeente, wijk van Kuregem, beschikt over twee troeven :

- aanwezigheid van twee waterstromen (het kanaal en de Zenne) die neerslag kunnen opvangen via een langzame stroming.

Een studie toont aan dat de ontwikkeling van een blauw netwerk dat de perimeter kruist, mogelijk is door valleien en open sloten te creëren.

De acties/doelstellingen zijn :

- de preventie van overstromingen
- het creëren van een continu watervoerend systeem om neerslag op te vangen, de infiltratie, stroming en evacuatie te verzekeren
- het gebruik van het watervoerende systeem als vector voor de ontwikkeling van de natuur

Om regenwater op schaal van de gebouwen (grote gebouwen) te recupereren, is het essentieel om dit te analyseren met de belangrijkste potentiële gebruikers (scholen, sociale woningen, automatische wasserijen, groenvoorziening, schoonmaakdiensten, ...) en de opvang- en opslagcapaciteiten te berekenen.

Kaart overstromingszones Brussel

Kaart waterstromen en vijvers Brussel :

7.5 Netheid

De 3 wijken van Kuregem krijgen de slechtste punten op het vlak van netheid vanwege de gezinnen die er wonen.

Wijken ZSH 2020	Deel van de ontevreden gezinnen over de netheid in de onmiddellijke omgeving van hun woning (%) (2001)
Kuregem Bara	43,70
Kuregem Veearts	45,67
Kuregem Dauw	50,38
Veeweyde – Aurore	19,67
Bizet - Rad- Ceria	21,30
Anderlecht – Centrum – Wayez	26,86
Scheut	19,76
Moortebeek – Peterbos	23,33
Machtens	12,98
Gemiddelde vermelde wijken	24,18
Gewestelijk gemiddelde	20,74

7.6 Kwaliteit van de omgeving

Inventaris van de fysieke omgeving van de wijk :

Openbare netheid is een bepalend element in de perimeter. Ondanks de verschillende acties van de gemeentelijke netheidsdienst, blijft het gebrek aan netheid het imago van de buurt verzwakken. De lijst met clandestiene stortplaatsen heeft geen zin, want elke vrije ruimte is een kans om zich te ontdoen van zijn huisvuil. De aanwezigheid van vuilnisbakken lijkt geen invloed te hebben op het gedrag. Bovendien zijn deze voornamelijk geconcentreerd in het midden van de perimeter en vrijwel afwezig langs het spoor en langs het kanaal. Het is belangrijk om de bewustmakingsacties die zijn gestart voort te zetten om een langdurig proces in te voeren in plaats van eenmalige acties.

Op het niveau van de verlichting dient er gemeld dat er goed verlichte straten zijn (Veeartsenstraat) en dat bvb. het park Crickx minder verlicht is.

De perimeter omvat verschillende soorten blokken: industriële blokken, volledig gebouwd en voornamelijk bedrijven huisvesten; volledig onsamenvhangende blokken met grote onontwikkelde oppervlakten, zoals het geval is met de blokken die worden ingenomen door de torens van Albert en Goujons; voornamelijk woonblokken maar met veel magazijnen binnen het blok. Alleen het blok gevormd door de voormalige veeartsenschool is van hoge kwaliteit, met groene ruimten en talrijke plantages.

Hoe kan het programma de kwaliteit van de omgeving in de perimeter verbeteren?

Het zal mogelijk zijn om de aanwezigheid van de natuurlijke elementen in de openbare ruimte te versterken (nieuwe plantages, vergroening van de onderkant van de bomen)

Inventaris van de natuurlijke context van de wijk :

De buurt heeft een zeer zwak groen netwerk en bestaat voornamelijk uit een aantal groenvoorzieningen: het park Crickx, de site van de veeartsen, het Albertplein, het Joodse Martelarenplein, de groene ruimte van de Hoge School Erasmus, de moestuin daarrond.

Andere elementen met een zeker potentieel zouden dit netwerk kunnen versterken: het Miesseplein, de achterkant van de Alberttorens, het Grondelspark. Naast het gebrek aan kwalitatieve groene ruimten ontbreken verbindingen tussen bestaande elementen vandaag. Het hele blok inclusief het Atheneum vormt een uitgestrekte groene ruimte.

Er zijn voldoende groene ruimten in het betreffende gebied. Denk aan de verschillende parken die in deze zone gelegen zijn (park Crickx, park Rauter dat op korte termijn gerenoveerd zal worden, de groene ruimte en de moestuin rond de Da Vinci school).

Om de ontwikkeling van de natuur te verbeteren en de biodiversiteit binnen de perimeter te verrijken, moeten de bewoners bewust worden gemaakt van het beheer van hun individuele tuinen die gunstig zijn voor de biodiversiteit: schuilplaatsen, bomen en fruitstruiken, plaatsing van nestkasten,

7.7 Energetische dimensie

Diagnostiek van de perimeter op het vlak van energie en de mogelijkheid tot het verminderen van de behoeften en de verhoging van het gebruik van bronnen

Een technische studie (uitgevoerd door Sum Research) heeft de mogelijkheid aangetoond om energiebesparingen te realiseren door een energienetwerk te bouwen op basis van een gecentraliseerd boilersysteem (stadsverwarming) in de zone van het ZSH.

De doelstellingen van deze studie zijn divers :

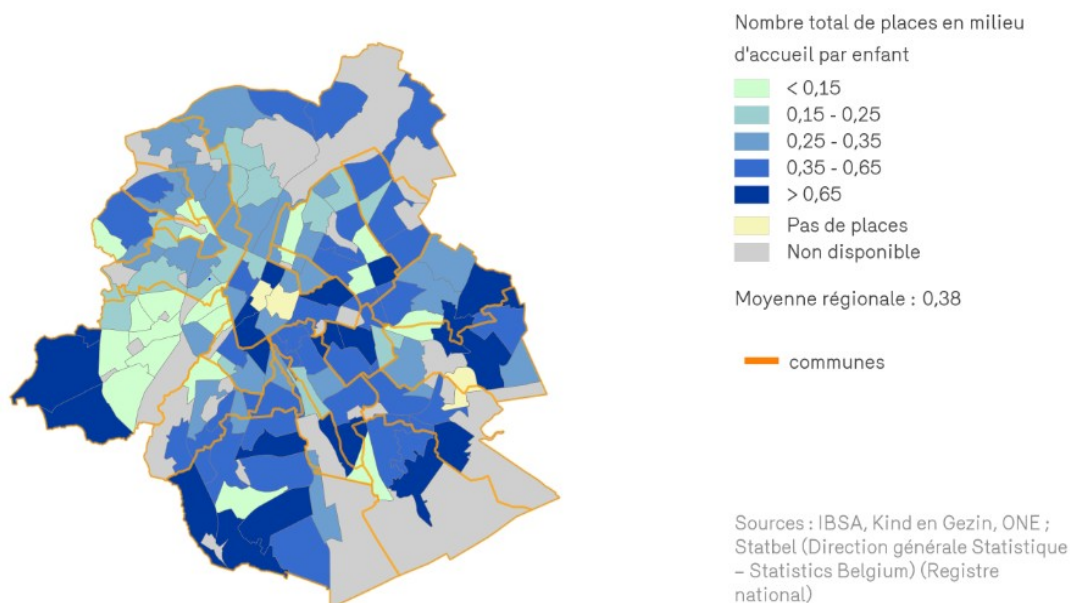
- een economische en ecologische meerwaarde door de centralisatie van de productie van warmte en haar distributie via een netwerk ;
- de bepaling van verwarmingssystemen op basis van economische en ecologische criteria.

8. Kinderopvang

Het totaal aantal kinderopvangplaatsen (0,15) is duidelijk minder groot dan het gewestelijk gemiddelde (0,38).

Wijken ZSH 2020	Totaal aantal opvangplaatsen per kind (2017)
Kuregem Bara	0,10
Kuregem Veearts	0,32
Kuregem Dauw	0,14
Veeweyde – Aurore	0,15
Bizet – Rad - Ceria	0,13
Anderlecht – Centrum – Wayez	0,08
Scheut	0,07
Moortebeek – Peterbos	0,21
Machtens	0,17
Gemiddelde van de vermelde wijken	0,15
Gewestelijke gemiddelde	0,38

Kaart kinderopvang

9. Wonen

9.1. Sociale woningen

Anderlecht beschikt over een relatief groot aantal sociale woningen (10%) in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde (7%). Landschappelijk maar ook sociologisch vormen de tuinsites het Rad, Goede Lucht, Vogelzang en Moortebeek evenals het gebouwencomplex Peterbos specifieke ruimtes, hoewel ze verspreid zijn over de gemeente. Hieraan moeten veel kleinere of meer groepen worden toegevoegd die in continuïteit zijn met de rest van het stedelijk weefsel: wijk Waskaars, de wijk Albert 1-plein of Getswijk om nog maar te zwijgen van het belangrijke sociale park verspreid in Kuregem, Dauw of in het historische centrum.

Het aantal sociale woningen is zeer groot in de wijk Peterbos en Kuregem Veearts.

Het aantal woningen voor 100 gezinnen binnen de perimeter bedraagt 8,78 hetgeen een beetje hoger is tegenover het gewestelijke gemiddelde.

Wijken ZSH 2020	Aantal sociale woningen per 100 gezinnen (2019)	Aantal sociale woningen (2017)
Kuregem Bara	2,11	108
Kuregem Veearts	20,86	847
Kuregem Dauw	3,38	81
Veeweyde – Aurore	3,55	257
Bizet – Rad - Ceria	10,19	575
Anderlecht – Centrum – Wayez	0	Vs
Scheut	4,17	221
Moortebeek – Peterbos	51,29	2060
Machtens	2,38	242
Gemiddelde van de vermelde wijken	8,78	
Gewestelijke gemiddelde	7,22	

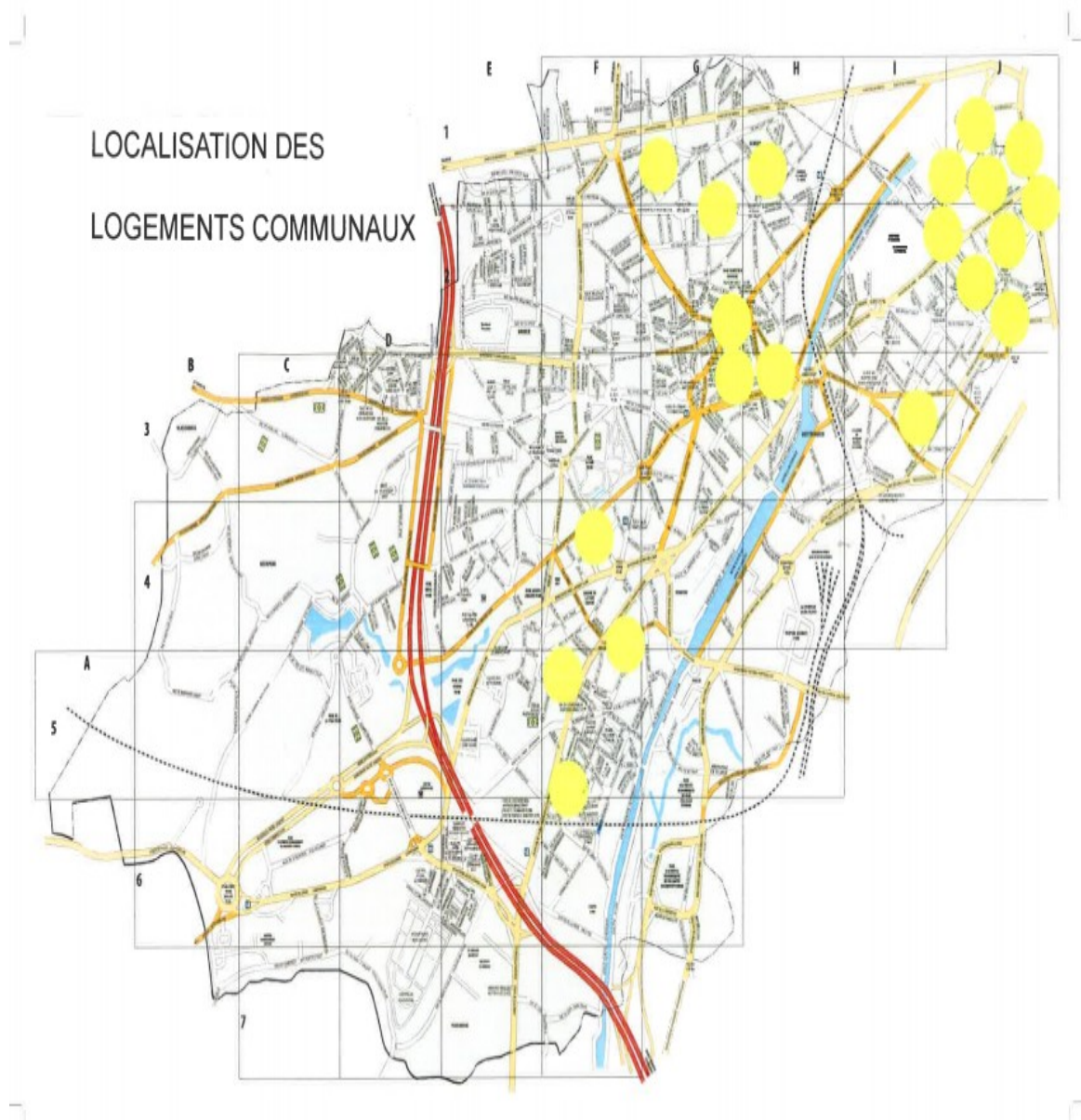
De huurprijzen en de prijs van onroerend goed blijven gemiddeld lager in Anderlecht dan op het niveau van het Gewest.

De kenmerken van het Anderlechtse woonpark zijn zeer heterogeen van wijk tot wijk. De wijken waar sociale woningen gevestigd zijn, evenals het oosten van de stad (wijken van Kuregem) en het centrum (Wayez) hebben een aandeel oude woningen in een meer dichtbevolkte omgeving.

9.2. Woonoperaties

De strategie van de gemeente bestaat erin om publieke woningen te bouwen die toegankelijk zijn voor de meest bescheiden huishoudens om aan de groeiende vraag te voldoen. Het is ook de bedoeling om aangepaste huisvesting (beperkte mobiliteit, solidaire woningen) op de markt te brengen. Dit conform art. 23 §4 van het besluit van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 januari 2017: "... creatie van publieke woningen bestemd om te worden verhuurd aan bepaalde segmenten van de bevolking, in het bijzonder ouderen, mensen met een handicap , mensen in noodsituaties, studenten....".

Kaart gemeentelijke sociale woningen (gele kleur)

Hoofdstuk 3 : Stadsherwaardering

De gemeente wil continuïteit ontwikkelen tussen het Stadsbeleid en haar andere ontwikkelingsprogramma's zoals het CRU, Wijkcontracten, Stadsbeleid 2017-2020, Stadsbeleid 2021-2025, Beliris,....

Laten we het renovatieproject van de Veeartsenschool niet vergeten, die een mooie sociaaleconomische ruimte zal worden. Dit project voorziet in de realisatie van een bedrijvencentrum voor ontwikkelingsbedrijven op het terrein van de voormalige veeartsenschool, in het hoofdgebouw die toebehoort aan de gemeente. Het project heeft tot doel het infrastructuuraanbod te voltooien met 2400m² om de ontwikkeling en uitbreiding van bedrijven te bevorderen waarvan de groei ontwikkeling in grotere gebieden impliceert, in veelbelovende economische sectoren in het gebied en in relatie met bestaande lokale initiatieven en daarmee de economische dynamiek en werkgelegenheid in de zone vergroten. Dit project werd gefinancierd met een subsidie van het EFRO.

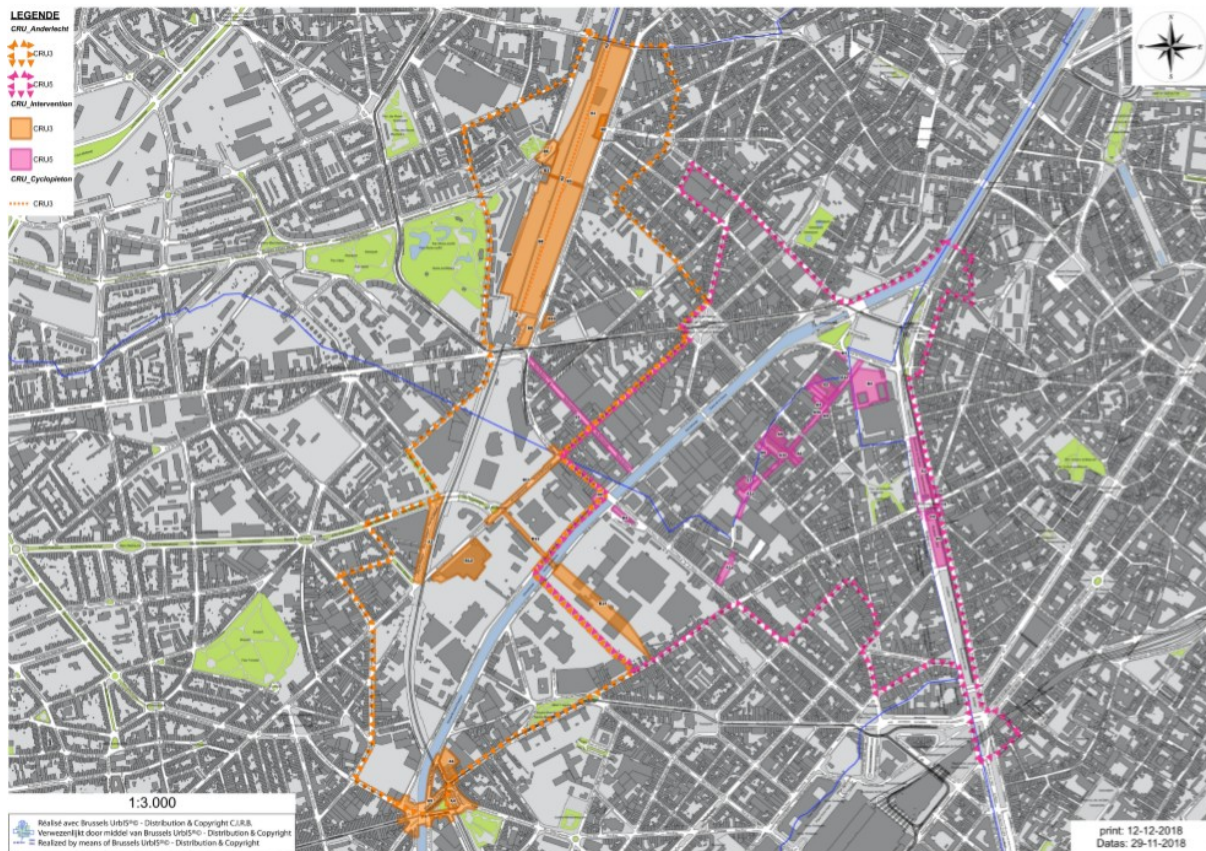
3.1. Wijkcontracten / projecten Beliris :

Wijkcontract	Jaar	Evolutie	Projecten Beliris
Dauw	1997-2001	Einde	
Grondels-Herziening	1999-2003	Einde	
Péqueur-Aviation	2000-2004	Einde	
Scheikundige	2001-2005	Einde	
Raad	2004-2008	Einde	
Aumale-Wayez	2005-2009	Einde	
Lemmens	2007-2011	Einde	Woningen en infrastructuur Leefmilieu Brussel (Poincaré- laan)
Kanaal-Zuid	2010-2014	Einde	Openbare ruimte (Albertplein) (stedelijke vergunning lopende)
Scheut	2011-2015	Einde	
Passer/CRU	2013-2017	Einde	Infrastructuur + park (Liver- poolstraat) (Leefmilieu Brussel)
Biestebroeck	2015-2019	Lopende	
Peterbos	2019-2023	Lopende	
Bizet	2020-2025	Lopende	

Kaart perimeter Wijkcontracten

Kaart perimeter CSV

3.2. Belangrijke uitdagingen op het gebied van leefbaarheid en duurzame stadsvernieuwing

Om de leefbaarheid en duurzame stadsvernieuwing te versterken is het van belang dat er meerdere operaties moeten worden opgestart om het niveau in de gemeente in het algemeen en meer specifiek in de zone van het ZSH te verhogen:

- creatie van nieuwe woningen en renovatie van bestaande gebouwen
- ontwikkeling van lokale infrastructuren bestemd voor een divers en vaak verwaarloosd publiek
- renoveren en aanleggen van groene ruimten, die schaars zijn
- wegen heraanleggen
- mobiliteit: verbetering van vervoersdiensten en aanleg van veilige fietspaden
- samenleven: het versterken van de sociale samenhang tussen de verschillende bevolkingsgroepen die in de buurt wonen
- imago van de wijk: het ontwikkelen van infrastructuur in de buurt vergroot het imago van de buurt in de gemeente en mogelijk ook buiten de gemeente
- lokale dynamiek creëren rond de circulaire economie.

3.3. Voornaamste uitdagingen

- doorgaan met het herstellen van de infrastructuur
- herdynamiseren van de openbare ruimte
- de samenhang tussen verschillende ruimten en projecten bevorderen
- infrastructuurprojecten promoten die rekening houden met de uitdagingen van duurzame ontwikkeling om de prestaties van gebouwen te verbeteren
- burgerinitiatieven stimuleren

3.4. Visie en overgang naar een duurzame gemeente

De gemeente Anderlecht heeft verschillende verbeterpunten gedefinieerd die de actiedomeinen bepalen waarop ze verder wil op weg naar duurzame ontwikkeling. Als onderdeel van een overgang naar een duurzame gemeente benadrukt de gemeente het volgende:

- de ontwikkeling van de openbare ruimte;
- de economische en sociale revitalisering van het kanaal en zijn omgeving door te vertrouwen op zijn historisch erfgoed;
- de strijd tegen sociale breuken veroorzaakt door armoede;
- ecologische en sociaal geïntegreerde renovatie en verhoging van het woonpark;
- bevordering van historische en culturele rijkdommen.

In het algemeen kunnen we stellen dat een duurzame gemeente ...

- een gemeente is die in staat is zichzelf in leven houdt, een identiteit, een collectieve betekenis en een langetermijndynamiek behoudt; om zichzelf in de toekomst te projecteren heeft de gemeente haar hele verleden nodig, een kritische afstand tot het heden, haar geheugen, haar erfgoed, haar intrinsieke culturele diversiteit en multidimensionale projecten;
- moet overal leefbaarheid kunnen bieden en minder sterke verschillen tussen leefkaders; deze vereiste vraagt om een sociale en functionele mix, nabijheid tussen de verschillende culturen van de gemeente, tussen sociale groepen, tussen generaties;
- is bijgevolg een gemeente die een politiek en collectief project opnieuw aanneemt, in grote lijnen verwijzend naar het programma dat is bepaald in Agenda 21; het is een kwestie van zowel het verminderen van sociale ongelijkheden als van ecologische achteruitgang, door rekening te houden met de effecten van stedelijke ontwikkeling op verschillende schaalniveaus;
- is ook een gemeente die inspeelt op de noden van het heden;
- is gewoon een gemeente die verschillende dynamieken van duurzame ontwikkeling op gang brengt.

De overgang naar een duurzame gemeente wordt gemaakt door een set van maatregelen. Dit pakket maatregelen (Grootstedenbeleid, Stadsbeleid (as 1 en 2), Wijkcontracten, Mobiliteitsplannen, Masterplannen, Stadsvernieuwingscontract, Beliris-projecten, ...) heeft duidelijk tot doel de levenskwaliteit te verbeteren.

Het hoofddoel van deze verschillende interventies in prioritaire wijken is de strijd tegen sociale noodsituaties en uitsluiting en het bevorderen van de sociale en culturele integratie van bevolkingsgroepen die in minder ontwikkelde wijken wonen.

Om tot een positief resultaat te komen, is het belangrijk om burgers te mobiliseren rondom de uitdagingen van een duurzame gemeente. De mobilisatie van de inwoners zal gebeuren met verschillende instrumenten:

- bewustmaking van de doelgroepen over de duurzame gemeente
- ervoor te zorgen dat infrastructuurprojecten zoveel mogelijk mensen en uit alle lagen van de bevolking aantrekken om plaatsen te worden waar animatie en samenleven tot bloei komen

3.5 Participatie

Het luik deelname verloopt in principe via:

- verenigingen actief in de buurt ;
- het Participatiehuis gelegen aan de Wayezstraat in Anderlecht, dat wordt gebruikt om burgerparticipatie te stimuleren, vooral voor degenen die niet betrokken zijn bij dit soort concept ;
- andere bestaande partners.

Participatieve acties moeten rekening houden met de diversiteit van het publiek in de buurt. Aan de betrokken projecten zullen websites worden gekoppeld die enkele maanden voor de opening van de betrokken nieuwe infrastructuren online zullen worden gezet om het publiek proactief te informeren.

Het zal nodig zijn om terugkerende participatieve activiteiten te initiëren.

Deze acties zijn bedoeld om ontmoetingen tussen de bewoners van de wijk te bevorderen en om de bewoners te betrekken bij de organisatie van activiteiten.

3.6 Ondersteuning van stadsprojecten

Ten slotte roept de toename van ontwikkelings- en stadsvernieuwingsoperaties de vraag op naar de ondersteuning van deze operaties (crèches, scholen, mobiliteit, enz.) maar ook over de integratie in het bestaande weefsel. Dit houdt onder meer in dat deze nieuwe ontwikkelingen en de infrastructuur die ze ondersteunen ten goede komen, niet alleen voor nieuwe bewoners, maar ook voor degenen die er al zijn.

Hoofdstuk 4 : Besluiten

4.1 Uitdagingen in de diagnostiek

We kunnen stellen dat de gemeente Anderlecht een grote stedenbouwkundige ontwikkeling heeft doorgemaakt dankzij de talrijke wijkcontracten sinds 1997 in de gemeente zijn ontstaan. Sindsdien zijn er dertien wijkcontracten in de gemeente geweest die het mogelijk hebben gemaakt om oplossingen te vinden voor de verschillende problemen die zich voordoen.

Er is nog werk aan de winkel om de problemen te verhelpen die nog steeds aanwezig zijn, maar die weliswaar minder groot zijn dan voorheen. Er doen zich echter andere problemen voor: daklozen, nieuwkomers, het groeiend aantal mensen dat een beroep doet op het OCMW, gezinnen die zich niet goed kunnen voeden (zie sociale kruidenierswinkel), behoefte aan kinderdagverblijven/scholen.

Uitdaging 1: Bestaansonzekerheid en werkloosheid

Een groot deel van de bevolking wordt geconfronteerd met bestaansonzekerheid, die vooral geconcentreerd zit in het oosten van de gemeente, de perimeter van de ZSH. Deze onzekerheid treft vaak mensen met een allochtone achtergrond en mensen met een lagere opleiding.

Het minder gekwalificeerde profiel dat in toenemende mate ongeschikt is voor de Brusselse arbeidsmarkt, wordt doorgaans van generatie op generatie gereproduceerd. Zeker is dat de jongeren nu langer studeren, maar door de algemene stijging van het onderwijsniveau blijft de kloof met hoger opgeleiden groot.

Dit deel van de bevolking heeft vaker te maken met werkloosheid en heeft lager betaalde jobs.

De inwoners die in de perimeter van de ZSH wonen, hebben meer last van werkloosheid, ontvangen een laag inkomen en leven in over het algemeen nogal zorgelijke omstandigheden.

Op het grondgebied van Anderlecht bevinden zich 2 sociale kruidenierszaken, waarvan er één zich binnen de perimeter van de ZSH (Albertplein) bevindt.

Naast het financieel aspect en de toegang tot werk, doet zich ook armoede voor wat betreft de toegang tot fatsoenlijke huisvesting.

Een deel van de bevolking van Anderlecht leeft in een moeilijke sociale situatie en met name in de perimeter van de ZSH.

Uitdaging 2: huisvesting

De financiële onzekerheid van een groot deel van de bevolking komt ook tot uiting in de woonsituatie, met name in de wijken die deel uitmaken van de ZSH waar de gebouwen oud zijn, zowel in het residentiële park als het sociale park.

De slechte woonomstandigheden hebben ook een direct effect op de gezondheidstoestand van de bevolking. De families die in zorgelijke toestanden leven, vaak met jonge kinderen, zijn geconcentreerd in bepaalde achtergestelde wijken waar de huurprijzen meer betaalbaar zijn dan het gewestelijke gemiddelde, of in de sociale woonwijken.

Dit verouderd woonpark brengt hoge onderhoudskosten met zich mee en de concentratie van de meest kwetsbare groepen in dit verzadigde segment van de huurmarkt is een belangrijke uitdaging.

Er ontstaat ook onzekerheid op het gebied van toegang tot fatsoenlijke huisvesting. Als de gemeente echter een particuliere huurvoorraad heeft die zeker goedkoper is dan het regionale gemiddelde, dan nog zijn de huurprijzen voor iedereen met een laag inkomen nog steeds hoog. Daarnaast worden de wijken van ZSH gekenmerkt door overbevolking van woningen.

De gemeente zal naar verwachting subsidie aanvragen voor de bouw van woningen in het kader van het Stadsbeleid pijler 1 (cf. Art. 60§5 van de ordonnantie van 6 oktober 2016).

Uitdaging 3: infrastructuur

Er ontbreken tevens in de ZSH openbare ruimten en gemeenschappelijke uitrustingen waardoor buurtbewoners zo goed als uitgesloten worden van deelname aan het sociale en culturele leven.

Momenteel zijn er enkele verenigingen actief in de buurt maar er is nog steeds een gebrek aan uitrustingen om de leegte op te vullen.

Uitdaging 4: Bevolkingsgroei

Anderlecht is één van de gemeenten die in hoge mate bijdragen tot de gewestelijke bevolkingsgroei. De gemeente telt veel jonge kinderen en het aantal geboorten is de voorbije tien jaar fors gestegen hetgeen een verjonging in de leeftijdsstructuur in Anderlecht impliceert. Dit brengt veel uitdagingen met zich mee op het gebied van openbare infrastructuur, het aanbod van geschikte huisvesting, maar ook het aanbod van kinderopvang en onderwijs.

Anderlecht kampt ook met de vergrijzing van een deel van zijn 65-plussers. Hoewel het aandeel van deze bevolking in de gemeente de afgelopen jaren is afgenomen, blijft hun aantal aanzienlijk.

Het aantal hoogbejaarden (85-89 jaar) is gestegen hetgeen betekent dat er moet worden gezorgd voor voldoende zorg en aangepaste infrastructuur.

Uitdaging 5 : Het beter samenleven en de dualiteit

De gemeente Anderlecht kenmerkt zich door een maatschappelijke en ruimtelijke dualisering.

We kunnen zeggen dat de gemeente Anderlecht verdeeld is in twee gebieden en dat de inwoners van de westkant van de gemeente meer last hebben van armoede dan de bevolking van de oostkant.

Maatschappelijke dualisering is aanwezig op het niveau van onderwijs, opleiding, werkgelegenheid en op het niveau van deelname aan het culturele leven, met name van jongeren en de bevolking van buitenlandse afkomst en specifiek binnen de perimeter van de ZSH.

De immigranten hebben de stedelijke ruimte ingenomen die door de opkomende klassen verlaten werd. Deze dualisering tussen bepaalde Brusselse gemeenten in de arme regio waarvan Anderlecht deel uitmaakt en de stedelijke periferie werd de voorbije tien jaar versterkt, onder meer door de financiële crisis en de werkloosheid.

De dualisering binnen de gemeente is versterkt door de woonmarkt die wordt gekenmerkt door woningen van mindere kwaliteit en die wordt bezet door de allochtone bewoners en hun kinderen.

Het proces van dualisering/marginalisatie treft vooral jongeren van buitenlandse afkomst, zowel cultureel als economisch. De overconcentratie van jongeren, vooral in de wijk Kuregem, kan spanningen veroorzaken bij de Belgische bevolking door een gevoel van onveiligheid op te wekken.

Om dualisering het hoofd te bieden, moet de lokale bevolking toegang hebben tot de arbeidsmarkt en tot kwalitatief betere (sociale) huisvesting.

De gemeente probeert onder meer de middenklasse aan te trekken door een reeks beleidsmaatregelen te lanceren, maar er moet worden opgemerkt dat het lokaal beleid dit soort problemen niet volledig kan oplossen en dit structurele oplossingen vereist.

Het creëren van sociaal-culturele/sportieve omgevingen in dit gebied is een belangrijk element bij het ontwikkelen van sociale samenhang, het bestrijden van sociale uitsluiting en het bevorderen van sociale inclusie.

Hierdoor wordt het mogelijk om de wijk te ontgrendelen en een mix tussen de bewoners te creëren.

Veel initiatieven worden gelanceerd en brengen sociale samenhang teweeg. Desalniettemin zullen initiatieven om het niveau van beter samenleven te verhogen in de gemeente worden verwelkomd. Deze initiatieven dragen bij aan het creëren van sociale inclusie en zorgt voor het samenleven van verschillende lokale gemeenschappen. Er kunnen ook samenwerkingen worden opgezet om het samenleven te verbeteren.

4.2. Doelstellingen

De ZSH brengt wijken in moeilijkheden samen waar de openbare sector zijn investeringen versterkt om de levenskwaliteit en de sociaaleconomische integratie van de inwoners te verbeteren en een nieuwe dynamiek te creëren voor de ontwikkeling van de lokale economie.

De projecten die voor het Stadsbeleid door de ontwikkeling van wijken in aanmerking willen komen, moeten binnen de perimeter van de ZSH 2020 vallen en beantwoorden aan de hieronder vermelde doelstellingen (cfr. Ordonnantie Stadsvernieuwing van 6 oktober 2016 - artikel 60):

- 1 De leefkwaliteit en -omgeving in de wijken verbeteren: herwaardering van de openbare ruimten en ontwikkeling van de wijkinfrastructuren met het oog op de versterking van gunstige maatschappelijke omgangssferen, nl. cultuur en sport;
- 2 Beter samen leven: de maatschappelijke en ruimtelijke dualisering tegen gaan en tegelijk het imago en de uitstraling van Brussel verbeteren ;
- 3 Werken aan krachtvolle armoedebestrijding, opvang en begeleiding van de kwetsbaarste doelgroepen en socio-professionele inschakeling in arbeidsintensieve economische sectoren zoals ruimtelijke ordening en huisvesting ;
- 4 De openbare huisvesting bevorderen voor specifieke bevolkingscategorieën (zoals ouderen, personen met een handicap, personen in nood, studenten) ;
- 5 Bijkomend een of meer stadsbeleidsoperaties uitvoeren via ruimtelijke ordening (Stadsbeleid, pijler 1) ;
- 6 Coördinatie- en communicatieoperaties leiden met betrekking tot de vijf genoemde doelstellingen.

4.3. Link tussen uitdagingen en doelstellingen

Voornaamste uitdagingen	Art. 23 (Besluit Brussels Gewest januari 2017)	Operationele doelstellingen
Armoede	§3, 2°	Acties of operaties ter financiering en subsidiëring van voorzieningen ter bestrijding van de bestaansonzekerheid
Werkloosheid	§3, 4°	Acties of operaties voor socio-professionele inschakeling, in het bijzonder in samenhang met huisvesting en ruimtelijke ordening
Woningen	§4	De in artikel 60, eerste lid, 4° van de ordonnantie bedoelde operaties en acties om de ontwikkeling van specifieke openbare woningen voor bepaalde segmenten van de bevolking te bevorderen, zijn alle middelen om openbare huisvesting te creëren die bestemd is voor verhuring aan bepaalde segmenten van de bevolking, en meer bepaald ouderen, mensen met een handicap, personen in nood en studenten. Het creëren van openbare woningen gebeurt met name door de renovatie, de bouw, de afbraak gevolgd door de heropbouw of de reconversie van onroerende goederen
Infrastructuren	§1, 2°	Acties of operaties voor de financiering en subsidiëring van sport- en culturele wijkinfrastructuren, zo ook in de openbare ruimten, inzonderheid door het verwezenlijken van openbare buitenvoorzieningen
Beter samenleven en dualiteit	§2, 3°	De acties of operaties die zorgen voor animatie en een beter samenleven in de wijken

4.4 Prioriteiten van de gemeente

In het kader van het Stadsbeleid 2021-2025 zal de gemeente Anderlecht de nadruk leggen op 3 belangrijke uitdagingen (infrastructuren, woningen en sociale samenhang) zonder te vergeten dat de andere uitdagingen (bestaansonzekerheid/werkloosheid) zullen tevens door de gemeente in rekening worden genomen en worden ontwikkeld via andere projecten/programma's.

Overzicht van de uitdagingen	Artikel Stadsbeleid (Besluit Brussels Gewest 2017)	Uitdagingen Stadsbeleid
Gebrek aan infrastructuren	Art. 23 §1, 2°	Ontwikkeling van infrastructuur teneinde cultuur en sport te promoten als haard van sociale samenhang
Gebrek aan sociale samenhang	Art. 23 §2, 3°	Acties of operaties die zorgen voor een beter samenleven
Gebrek aan woningen	Art. 23 §4 + OORU : Art. 60§5 => bijkomend : één of meer Stadsbeleidoperaties via ruimtelijke ordening (Stadsbeleid pijler 1)	Ontwikkeling van publieke woningen voor bijzondere segmenten van de bevolking

4.5. Keuze van de sectoren

De gemeente heeft twee statistische sectoren gekozen om er projecten te ontwikkelen. De twee betrokken sectoren zijn: Herziening-Noord en Albert I plein (zie projectfiches).

Dit zijn sectoren waar verarming sterk aanwezig is in het dagelijkse leven van de lokale bevolking. Deze sectoren hebben een gebrek aan infrastructuur en sociale huisvesting. Deze inwoners hebben weinig of geen toegang tot cultuur.

Er is een grote diversiteit aanwezig in de 2 sectoren, maar elke gemeenschap leeft opgesloten in zijn omgeving. De sociale samenhang tussen de verschillende gemeenschappen moet worden verbeterd.

De gemeente zoekt en vond opportuniteiten op het vlak van onroerend goed in de 2 betrokken sectoren teneinde te beantwoorden aan de verschillende noden van de lokale bevolking.

4.6 Korte voorstelling van de projecten

In het kader van het Stadsbeleid 2017-2020 werden er 3 projecten opgestart :

- Volkshuis (1e fase : aankoop van verschillende percelen)
- Verzetshuis (opening voorzien in 2022)
- Wasserij (opening voorzien eind 2020)

In het kader van het Stadsbeleid 2021-2025 wordt een project uit de vorige programmatie voortgezet en een nieuw project opgestart :

- Volkshuis (start van de 2e fase : studie en werken)
- Kerk Saint-François-Xavier (nieuw project : renovatie buiten en binnen)

De projectfiches geven een volledig overzicht van de betrokken projecten.

Besluit

Door deel te nemen aan het programma van het Stadsbeleid 2021-2025 past de gemeente Anderlecht zich volledig aan aan de filosofie van het programma Stadsbeleid 2021-2025 en draagt dit bij tot de verdere opwaardering van wijken in moeilijkheden.

De voorgestelde projecten beantwoorden daarmee aan de behoeften en bevindingen die in de diagnose zijn aangegeven. De voorgestelde projecten zullen de ZSH nieuw leven inblazen. Het vormt een aanvulling op de andere initiatieven die in de gemeente worden ontwikkeld.

Bronnen

BISA
Monitoring van de wijken
Perspective Brussels
Zoom op Anderlecht
Observatorium van de gezondheid
Bruxelles Environnement
Observatorium van de gezondheid en het maatschappelijke (statistische sector)

Datum redactie diagnostiek : 29 augustus 2020

Gedaan door : A. Ben-Fodda (abenfodda@anderlecht.brussels)